

Навошта нам столькі выпускнікоў ВНУ?

СТАР 2

Шукаць, каб памятаць

СТАР 3

Прыгоды карэспандэнта «Звязды» ў Швейцарыі

СТАР 8

Выдаецца з 9 жніўня 1917 г.

ЗАПАТРАБАВАННЕ З КІРАЎНІКОЎ УСІХ УЗРОЎНЯЎ БУДЗЕ ЖОРСТКІМ І ПЕРСАНАЛЬНЫМ

Без выкаранення безгаспадарчасці немагчыма павышэнне эфектыўнасці ўсіх галін эканомікі

Аляксандр Лукашэнка правёў нараду па праекце дэкрэта «Аб узмацненні барацьбы з безгаспадарчасцю і павышэнні патрабаванняў да кіруючых кадраў усіх узроўняў».

Як перадае карэспандэнт БЕЛТА, Прэзідэнт заявіў: «Адной з найважнейшых задач з'яўляецца павышэнне эфектыўнасці гаспадарання ва ўсіх галінах эканомікі. Без выкаранення безгаспадарчасці, узмацнення патрабаванняў і павышэння адказнасці кіруючых кадраў дасягнуць гэтага практычна немагчыма».

Аляксандр Лукашэнка сказаў, што даручаў Адміністрацыі Прэзідэнта падрыхтаваць вычарпальны нарматыўны акт, у якім дакладна абавязчыць пазіцыю дзяржавы адносна тых, хто дапускае правалы ў рабоце. «Нельга мірыцца з сітуацыяй, калі той, хто праваліў справу, бяздарны і, горш за тое, нячысты на руку кіраўнік спакойна перасаджваецца з аднаго сытнага і цёлага месца ў іншае. Аб гэтым неаднойчы сказана, — адзначыў кіраўнік дзяржавы. — Сёння размова ідзе аб тым, каб гэтаму была нададзена форма нарматыўна-прававога акта».

«Зразумела, што непатапяльнасць гэтых гора-кіраўнікоў грунтуецца на такіх негатыўных з'явах, як кумаўство, пратэцыйнізм і кругавая парука па прынцыпе: «Ты — мне, я — табе». У выніку дзейнасць такіх кіраўнікоў наносіць вялізны ўрон не толькі канкрэтнаму прадпрыемству або арганізацыі, але і краіне ў цэлым. Людзі бачаць усё і часта пераносяць сваё абурэнне на тых органы ўлады, якія дапускаюць такія падыходы ў кадровай палітыцы», — падкрэсліў Прэзідэнт.

Ён задаў рэзонанае пытанне: чаму гэта адбываецца? На яго думку, у першую чаргу таму, што няма належнага спяганання з кіраўнікоў як за стан справы, так і за падбор кадраў, прычым не толькі з радавых выканаўцаў, але і з тых, хто пакрывае нядабрых кіраўнікоў.

«Мы, зразумела, павышаем патрабавальнасць да кіраўнікоў, спецыялістаў, але трэба мець на ўвазе, што і кіраўнік павінен мець аналагічныя правы ў адносінах да сваіх падначаленых, — адзначыў кіраўнік дзяржавы. — Таму што нават у савецкія часы часта бывала, што з кіраўніка тры шкуры спускаецца, а ён, у сваю чаргу, не можа запатрабаваць, як належыць (асабліва ў апошнія гады існавання Савецкага Саюза), са сваіх падначаленых. І адсюль адбываліся разбуранне працоўнага калектыву, арганізацыі, а таксама парушэнні працоўнай дысцыпліны».

Таму, як лічыць кіраўнік дзяржавы, трэба паглядзець у гэтай частцы на наша заканадаўства. «Да ўсіх павінны быць роўныя патрабаванні — ад рабочага, селяніна да кіраўніка любога рангу і любога ўзроўня», — запатрабаваў Прэзідэнт.

Кіраўнік дзяржавы папярэдзіў: «Патурання і перасаджвання з месца на месца тых, хто праваліў справу, быць не павінна. Гэта датычыцца ўсіх кіраўнікоў — і цывільных, і людзей у пагонах — без выключэння».

Прэзідэнт падкрэсліў, што перад распрацоўшчыкамі дэкрэта былі пастаўлены канкрэтныя задачы. «Па-першае, запатрабаванне з кіраўнікоў усіх узроўняў павінна быць жорсткім і персанальным, — падкрэсліў Аляксандр Лукашэнка. — Кіраўнік абавязаны адказваць за агульны стан справы на довераным яму участку работы або прадпрыемстве без усялякіх выключэнняў — ад выканання даведзеных заданняў да бяспекі работнікаў, парадку ў цэхах, у дварах, на складах. У тым ліку за добраўпарадкаванне сваёй і прылеглай тэрыторыі. За неналежнае выкананне сваіх службовых абавязкаў нядабрых кіраўнікоў павінны быць сур'ёзна пакараны».

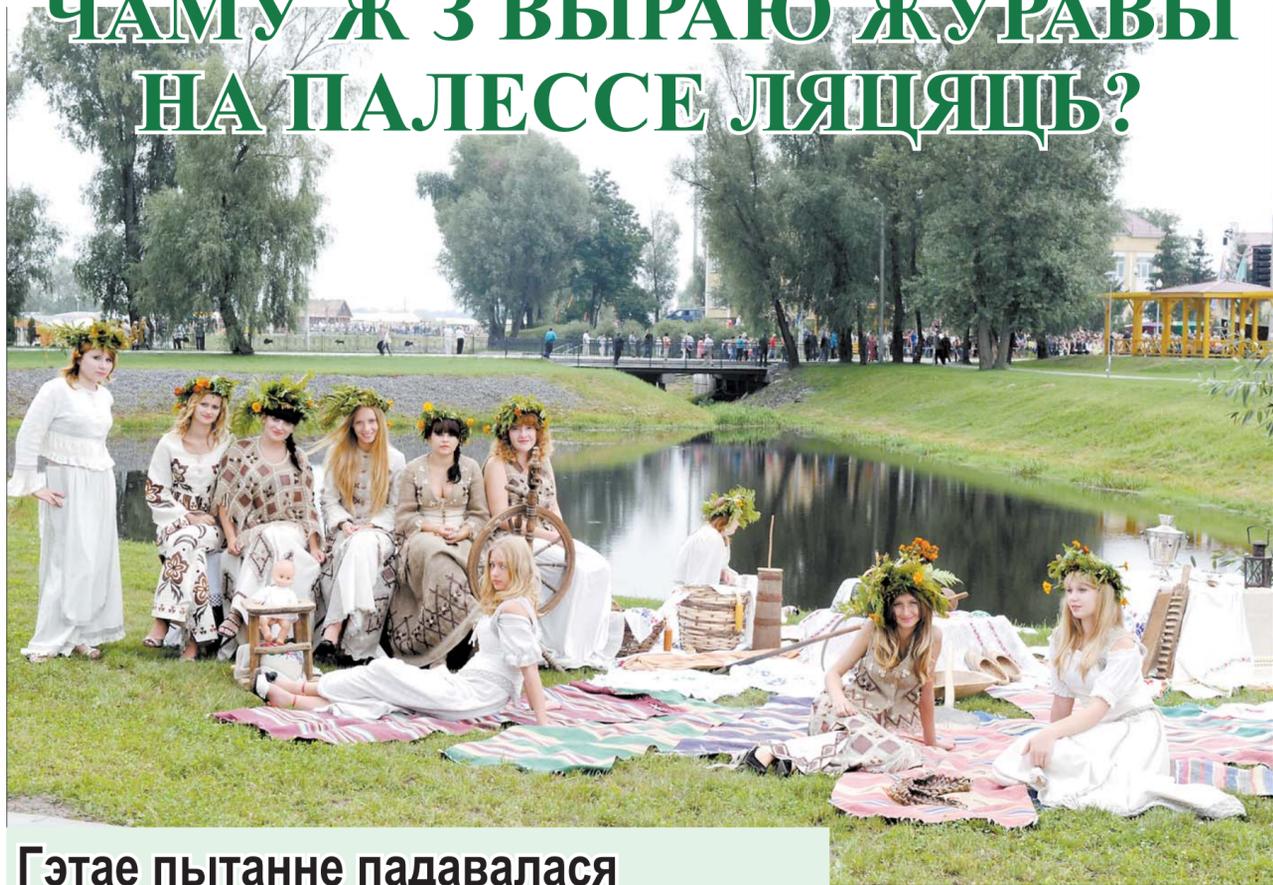
Па-другое, асобы, якія кампраметавалі сябе, не павінны мець магчымасць у далейшым працягнуць работу на кіруючых пасадах. «Увядзенне абмежавання на назначэнне такіх асоб, аж да забароны для пэўных катэгорыяў, — гэта строга мера. Але іншага выйсця няма, калі хочам навесяці парадак у краіне і падтрымліваць гэты парадак», — падкрэсліў Прэзідэнт.

Ён таксама адзначыў, што за 2012-2013 гады па дыскрэдытуючых абставінах вызвалены 16 кіраўнікоў з кадравага рэзерва кіраўніка дзяржавы. А ў гэтым годзе — ужо 13. З рэзерва рэспубліканскіх і мясцовых выканаўчых органаў, адпаведна, 67 і 26 чалавек. «Прычым мне дакладваюць, што прыкладу паўторнага назначэння такіх асоб на кіруючыя пасады як дзяржаўныя, так і ў прыватнай структуры дастаткова», — сказаў Аляксандр Лукашэнка.

Прэзідэнт падкрэсліў: «Размова ідзе не толькі аб тым, што звольнены кіраўнік не можа працаваць на дзяржаўных пасадах, але і ў прыватную структуру ўстаноўца кіраўніком таксама не можа. Таму што часта мы назіраем выпадкі, калі ён працуе на дзяржаўнай службе і ўжо ў яго гатовы некалькі камерцыйных структур, куды ён можа пайсці і жыць спакойна. Гэта значыць, працуючы на дзяржаўнай службе, ён не на дзяржаву працуе, а на сябе, ствараючы, так ці інакш, гэтыя прыватныя структуры. Таму тут пралаз таксама закрываецца». Як адзначыў Аляксандр Лукашэнка, такую заганныю практыку ніхто ў краіне цяпер не будзе.

Фестывалі

ЧАМУ Ж З ВЫРАЮ ЖУРАВЫ НА ПАЛЕССЕ ЛЯЦЯЦЬ?

ФОТА БЕЛТА

Гэтае пытанне падавалася рытарычным, метафарычным і нават рамантычным

— У Беларусі ёсць фестываль, прысвечаны асобнаму рэгіёну. Чаму такая ўвага да яго?

— Прыпяцкае Палессе захавала шмат рысаў самабытнай культуры палешукоў. Гэта народныя святы, абрады, фальклор, рамёствы. Унікальнасць гэтага рэгіёна нашай краіны патрабуе глыбокага канцэптуальнага вывучэння гісторыкамі, этнографамі, культуролагамі, а таксама адаптацыі традыцыйнай палескай культуры да сучасных умоў. Сапраўды, гэта незвычайны фестываль, такіх у Беларусі фактычна больш няма —

пры ўсёй павазе да фестывалю, які праводзіцца ў іншых рэгіёнах і мясцінах нашай рэспублікі. Нават у яго азначэнні гэта падкрэслена: «Міжнародны фестываль этнакультурных традыцый Палесся». Хачу адзначыць, што галоўная рыса фестывалю — захаванне і папулярызацыя этнакультурных традыцый Палесся, вывучэнне і падтрыманне гісторыка-культурнага спадчына палескага рэгіёна. А таксама ўмацаваць творчыя сувязі жыхароў Палесся, стварыць найлепшыя ўмовы для развіцця культурна-гістарычнага, экалагічнага

турызму. Гэта асабліва патрэбна тэрыторыі, на якой праходзіць асноўнае мерапрыемства — палешукоўскага раёна. У фестывальных мерапрыемствах прымаюць удзел творчыя калектывы з некалькіх рэгіёнаў Гомельскай вобласці: сваіх удзельнікаў накіроўваюць Жыткавічы, Ельск, Калінкавічы, Лельчыцы, Мазыр, Нароўля, Петрыкаў, Хойнікі. А таксама будуць прадстаўлены раёны Брэсцкай вобласці — Лунінец, Пінск і Столін. Хацелі бы падкрэсліць: фестываль пройдзе са статусам міжнароднага.

СТАР 2

Праверана на сабе

ЯК Я БЫЎ... КАМБАЙНЕРАМ, а таксама збіраў паўночны ўраджай вінаграду і «кітайскага змея»

Карэспандэнт «Звязды» хацеў папрацаваць памочнікам камбайнера, а стаў камбайнерам! Аказваецца, цяпер няма такой пасады —

памочнік камбайнера. Той, хто галоўны, за рулём — старшы камбайнер, а памочнік — камбайнер.

СТАР 6

ФОТА ВІТАРА ПІКОЎСКАГА

ХРОНІКА АПОШНІХ ПАДЗЕЙ

Україна назвала ўмовы пропуску расійскага гуманітарнага грузу

Украінскія ўлады не дазваляць расійскаму канвою з гуманітарным грузам, які раніцай у аўторак адправіўся ў шлях з Падмаскоўя, перасячы мяжу і трапіць на тэрыторыю Украіны, калі яго будзе суправаджаць расійскі ваенны або прадстаўнікі Міністэрства па надзвычайных сітуацыях. Пра гэта на брыфінгу ў Кіеве заявіў намеснік кіраўніка адміністрацыі прэзідэнта Украіны Валерый Чалы. Па словах Чалага, адпраўлены Масквой груз будзе дастаўлены на ўкраінскую мяжу, растаможаны і перагружаны на іншую тэхніку — аўтамабілі Міжнароднага камітэта Чырвонага Крыжа, пад згідай якога праводзіцца місія.

Мэру Рыгі далі два тыдні на вырашэнне праблемы бруднага паветра

Мэр Рыгі Ніл Ушакоў павінен вырашыць праблему забруджвання паветра ў сталіцы Латвіі ў тэрмін да 27 жніўня, у адваротным выпадку пануцаць санкцыі. Пра гэта, як паведаміла DELFI, заявіў міністр рэгіянальнага развіцця Латвіі Раман Наўдзіньш. Раней Брусэль апыўчаў улады Латвіі аб моцным забруджванні паветра ў Рызе, дзе канцэнтрацыя пылу перавысіла норму ў 19 разоў. Усяго на працягу года дапушчальныя 35 фактаў перавышэння нормы, і гэты ліміт быў вычарпаны ўжо ў пачатку красавіка.

Лячэбнае галаданне прадужлівае розныя захворванні

Амерыканскія даследчыкі высветлілі: у людзей, якія ўстрымліваюцца ад прыёму ежы кожны першы панядзелак месяца, ніжэй рызыка развіцця сур'ёзных захворванняў, паведаміла «Медыцыйская Інфармацыйная Сетка». Так, шанц узнікнення сардэчна-сасудзістых захворванняў пры перыядычным галаданні памяншаўся на 40%. У астма-тыкаў з-за галадання значна радзей здараліся прыступы. Навукоўцы мяркуюць: такі від галадання можа знізіць нават рызыку развіцця анкалагічных захворванняў. Галаданне падвргае арганізм стрэсу. У гэтым выпадку стрэс мае станоўчы ўплыў, паколькі ён мае даволі ўмераны характар і абуджа ахоўныя рэсурсы арганізма. Дастаткова галадаць усяго адзін раз у месяц, каб імунітэт адчуў карысць. Некаторыя спецыялісты лічаць, што зусім не абавязкова галадаць цэлы дзень. Для актывізацыі імуннай сістэмы досыць прапусціць сніданак ці вячэру. Паспех гэтай працэдурі залежыць ад захавання важнай умовы: пачаўшы галадаць, неабходна гэта рабіць рэгулярна.

ПАДРАБЯЗНАСЦІ

Ад ліхаманкі Эбола памёр еўрапеец

У мадрыдскім шпіталі ад ліхаманкі Эбола памёр 75-гадовы іспанскі святар Мігель Пахарэс, паведамілі ў інфармацыйна-агентстве. Вірусам ліхаманкі Эбола святар заразіўся ў Ліберыі. На мінулым тыдні ён быў дастаўлены ў Іспанію для праходжання інтэнсіўнага курса лячэння з выкарыстаннем новага лекавага прэпарата з ШВА. Як паведамілася, эксперыментальная вакцына ад ліхаманкі Эбола будзе дастаўлена ў Ліберыю ўжо на гэтым тыдні. Яе ў першую чаргу накіроўваюць на лячэнне ліберыйскіх медыкаў, інфіцыраваных вірусам. Па даных СААЗ, цяпер колькасць ахвяр успышкі хваробы, выкліканай вірусам Эбола, у краінах Заходняй Афрыкі павялічылася да 1013 чалавек. Заразіліся небяспечным захворваннем 1848 чалавек.

КОРАТКА

Мабільны аператар МТС абнаўляе базавыя станцыі ў метро, у выніку чаго абаненты змогуць істотна лепш чуць адно аднаго без старонніх шумоў, а таксама карыстацца 3G на ўсіх станцыях сталічнай падземкі.

Салігорская птушкафабрыка асвоіла выпуск вэнджаных і марынаваных перапёлчых яек. Раней прадпрыемства выпускала ў такой апрацоўцы толькі курыныя яйкі.

Стог з 700 цюкоў саломы агульнай масай у 210 т загараў у полі каля мікрараёна індыўідуальнай жилой забудовы ў Гродне. Выратавальнікі лакалізавалі і ліквідавалі агонь. Пры гэтым знішчана 90 т саломы, выратавана 120 т. Як мяркуюцца, прычынай пажару з'яўляецца свавольства дзяцей з агнём.

Беларускія крэмы павінны прадаваць мінімум 36 найменшых айчынных шакаладу. Гэта прадугледжана пастановай Міністэрства гандлю № 20 ад 8 мая 2014 года.

САБАЧАЯ ПРАЦА

Як ратаўнікам дапамагаюць чатырохлапые памочнікі?

Аперацыі на месцы тэхнагенных і прыродных катастроф ужо цяжка ўявіць без работы кіналагічных разлікаў. Адпаведная служба створана і ў нашай краіне. Расказаць пра сакрэты яе працы «Звязда» папрасіла начальніка кіналагічнай службы Рэспубліканскага атрада спецыяльнага прызначэння Міністэрства па надзвычайных сітуацыях Ігара КРАКОЎСКАГА.

ФОТА УМІСЛАВА ШУБЫ

ЦЫТАТА ДНЯ

Пётр ПРАКАПОВІЧ, намеснік прэм'ер-міністра: «Міжнародныя санкцыі служаць для Расіі і Беларусі сігналам да адмовы ад уземных разлікаў у доларах. У існуючых умовах абедзве краіны маюць б шырыць сферу прымянення нацыянальных валют. Асноўны ж тавараабарот у нас ідзе без выкарыстання долара. Сёння мы разлічваемся за нафтапрадукты, газ, нафту ў амерыканскай валюце. А навошта нам разлічвацца ў доларах, калі ёсць расійскі і беларускі рубель? Таму мы павінны стварыць мовы і наступова (а яшчэ лепш — хутка) «злезці» з гэтай доларавай іголкай».

Курсы замежных валют, устаноўленыя НБ РБ з 13.08.2014 г.

Долар ЗША	10360,00
Еўра	13850,00
Рас. руб.	287,00
Укр. грыўня	783,36

ЗАПАТРАБАВАННЕ З КІРАЎНІКОЎ УСІХ УЗРОЎНЯЎ БУДЗЕ ЖОРСТКІМ І ПЕРСАНАЛЬНЫМ

(Заканчанне. Пачатак на 1-й стар.)

«Па-трэцяе, я даручаю мясцовыя органы ўлады надзяліць самімі высокімі паўнамоцтвамі ў пытаннях узгаднення назначэння службовых асоб на іх тэрыторыі. — прадоўжыў Прэзідэнт. — Калі кіраўнік у раёне або вобласці назначаецца на якую-небудзь пасаду, мясцовыя органы ўлады павінны ў абавязковым парадку мець да гэтага дачыненне. У той жа час трэба павялічыць адказнасць мясцовых органаў ўлады за падбор кадраў. Майце на ўвазе, калі будучы выяўлены выпадкі зложыванняў на месцах такімі паўнамоцтвамі, крыводуіце на сябе».

Па-чацвёртае, як адзначыў Аляксандр Лукашэнка, неабходна ўстанавіць адзіныя падыходы як для дзяржаўных, так і для прыватных арганізацый у пытаннях выкаранення безгаспадарчасці і ўмацавання вытворчай дысцыпліны. Тут не трэба рабіць ніякіх адрозненняў. Усе гэтыя прадпрыемствы працуюць у нашай краіне, на іх працуюць нашы людзі, таму і патрабаванні павінны быць для ўсіх аднолькавымі, лічыць Прэзідэнт. На яго думку, дэкрэт, праект якога сёння абмяркоўваецца, павінен стаць не толькі магутым імпульсам, але і дзейсным сродкам наваднення парадку на вытворчасці, павышэння эфектыўнасці гаспадарання і якасці кіравання ва ўсіх галінах эканомікі. Аляксандр Лукашэнка пацікавіўся, ці дастаткова прапануемыя ў праекце дэкрэта меры, каб не давалося праз нейкі час вяртацца да гэтай тэмы і ўносіць дапаўненні і змяненні ў нарматыўна-прававыя акты.

Кіраўнік Адміністрацыі Прэзідэнта Андрэй Кабякоў дэталёва спыніўся на асноўных палажэннях дакумента. На яго думку, рэалізацыя нормаў дэкрэта дасць магчымасць зрабіць больш строгімі патрабаванні да кандыдатаў на кіруючыя пасады, павялічыць персанальную адказнасць кожнага кіраўніка за дзейнасць узначаленай ім арганізацыі, незалежна ад формы ўласнасці, і ўмацаваць вытворчую дысцыпліну.

Першы намеснік старшыні Камітэта дзяржаўнага кантролю Леанід Анфімаў прывёў канкрэтныя прыклады безгаспадарчасці, якія назіраюцца не толькі ў дзяржаўных, але і ў прыватных структурах.

Аляксандр Лукашэнка лічыць дэкрэт вельмі важным і актуальным.

«Мяне не сам факт безгаспадарчасці і бардаку абурэе часам, а бяздзейнасць. Тое, што можна зрабіць літаральна за некалькі сутак, мы не робім гадамі», — адзначыў кіраўнік дзяржавы. У якасці прыкладу ён прывёў сітуацыю з Мінскім морам. «Калі ўстанавілася анамальна гарачыня, куды мы ўсе папкінулі? Да вады. Што там робіцца — гэта кашмар! Трэба было Прэзідэнту двойчы кулаком стукнуць, вобразна кажучы, і згадаць аб сваім даручэнні, каб за суткі прывялі ўзбярэжжа Мінскага мора ў больш-менш нармальны стан. А чаму раней гэтага не зрабілі? — спытаў Прэзідэнт. — Прысутныя тут, вы што, гэтага не бачыце? Вы што, какаецце, пакуль Прэзідэнт недзе пратупае па сцежцы і дасць указанне або запатрабуе наведзі парадак? Вось гэта наша сапраўднае стаўленне да выканання свайго дзяржаўнага абавязку».

«А пасля гэтага ўсе крычаць: «Зарплата малая!» Дык за што плаціць грошы?» — заўважыў кіраўнік дзяржавы.

«Я ўжо не кажу пра міністраў, старшынь аблвыканкамаў, райвыканкамаў. У вас што, не хапае паўнамоцтваў для таго, каб запатрабаваць з падначаленых? Ды хапае ўсяго! — лічыць Прэзідэнт. — У нас жа людзі здагадлівыя: калі ім даў указанне, яны бягом пойдучы выконваць, начальнік скажаў — трэба рабіць. Калі не зроблена — значыць, начальнік проста не скажаў і гэта не бачыць. А калі бачыць, то ён з гэтым змірыўся або проста не лічыць патрэбным вырашаць гэтыя праблемы. Гэта значыць, вораг. Вось і ўсё пытанне».

«Кіраўнікоў трэба ўзварушыць па поўнай, даўшы ім жорсткія і ўсеабдымныя правы для выканання сваіх функцыянальных абавязкаў і запатрабавання з падначаленых», — падкрэсліў Прэзідэнт.

Аляксандр Лукашэнка даручыў дапрацаваць дакумент на працягу трэцяга квартала, каб з чацвёртага квартала ён ужо ўступіў у дзеянне.

Прэзідэнт падкрэсліў, што дэкрэт павінен быць збалансаваным, кампактным, дзейсным і мець ўсеабдымны характар.

«Гэты дакумент не павінен быць пудзілам у руках Прэзідэнта або нейкага дзяржаўнага органа. У гэтым дакуменце кожны кіраўнік, ад старшын райвыканкама да прэм'ер-міністра, перш за ўсё павінен бачыць інструмент наваднення парадку», — адзначыў кіраўнік дзяржавы.

«А цяпер не чакайце, што ён з'явіцца і мы навадзём парадак. У прынцыпе, у нас хапае волі і рашучасці і нарматыўных актаў для таго, каб гэты парадак сёння мець. Таму дзейнічайце», — падкрэсліў Прэзідэнт.

ТАРЫФЫ ПАВЯЛІЧАЦА

З 1 верасня будзе праведзена індэксацыя тарыфаў на жыллёва-камунальныя паслугі з улікам росту сярэдняй зарплаты на краіне ў другім квартале.

Паводле Белстата, індэкс змены тэмпаў росту зарплат у другім квартале склаў 9,8%. Гэта значыць, што з 1 верасня тарыфы на жыллёва-камунальныя паслугі таксама будуць праіндэксаваны на 9,8%. Пра гэта паведаміў учора журналістам дырэктар дэпартаменту цэнавай палітыкі Міністэрства эканомікі Ігар ФАМІН. Пры гэтым ён заявіў, што будуць праіндэксаваны толькі тыя тарыфы, якія субсідуюцца, — гэта значыць, тыя, якія дасягнулі 100-працэнтнага ўзроўню кампенсацыі выдаткаў. Так, напрыклад, тарыфы па вывазе смецця ў асобных рэгіёнах не будуць падлягаць індэксацыі.

Змена тарыфаў прывязана да тэмпаў росту намінальнай заробатнай платы з 1 студзеня гэтага года, пасля таго як уступіў у сілу Указ № 550 «Аб некаторых пытаннях рэгулявання тарыфаў (цэн) на жыллёва-камунальныя паслугі і ўнясенні змяненняў і дапаўненняў у некаторыя ўказы Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь». Паводле гэтага ўказа, тарыфы цэнтралізавана павялічаюцца на 5 долараў у эквіваленце, а потым пераглядаюцца кожны квартал з улікам росту сярэдняй зарплаты на краіне.

Ігар Фамін паведаміў, што ўзровень кампенсацыі фактычнага сабекошту жыллёва-камунальных паслуг насельніцтва за мінулы год склаў 24,4%. Сёлета за першае паўгоддзе гэты паказчык павялічыўся да 31%. Да канца года, па словах кіраўніка дэпартаменту цэнавай палітыкі, ён павінен яшчэ ўзрасці.

Святлана БУСЬКО.

Пункт гледжання

ВЫШЭЙШАЯ АДУКАЦЫЯ НЕ ПАВІННА БЫЦЬ МАСАВАЙ

Дэпутат Палаты прадстаўнікоў — пра працаўладкаванне школьнікаў, непапулярныя прафесіі і моды на ўніверсітэцкі дыплом

Адукацыя — тое, што дае магчымасць рэалізаваць сябе ў пэўнай прафесіі. Сёння шмат гаворыцца пра гэтую частку грамадскага жыцця, бо дачыненне да яго маюць амаль усе — бацькі, чые дзеці вучацца, самі дзеці-студэнты, дарослыя, што павышаюць кваліфікацыю або асвоіваюць іншую спецыяльнасць, пенсіянеры, для якіх таксама ёсць розныя курсы... Пра праблемы найбольш традыцыйных кірункаў адукацыі ў нашай краіне разважае дэпутат Аляксандр СЯГОДНІК, намеснік старшыні Пастаяннай Камісіі Палаты прадстаўнікоў па адукацыі, культуры і навуцы.

— З канца 1990-х гадоў сістэма школьнай адукацыі не раз рэфармавалася. Ці трэба чакаць новых змен?

— Мянэецца грамадства — мянэецца сістэма адукацыі. Беларусь як суверэнная дзяржава набірала свой тэмп развіцця, і тады неабходнасць у рэфармаванні была. Але, безумоўна, школа не павінна быць у нейкай пастаяннай стадыі рэфармавання — наадварот, неабходна, каб яна працавала і развівалася стабільна. Так, напрыклад, зараз патрэбы ў чарговым рэфармаванні няма.

У той жа час рыхтуюцца змены ў Кодэкс аб адукацыі. Усе падыходы і прапановы і з боку Міністэрства адукацыі, і з боку парламента будуць абнародаваны, таму і выкладчыкі, і школьнікі, і студэнты, і бацькі будуць мець магчымасць прыняць удзел у абмеркаванні змен. Напрыклад, зараз абмяркоўваецца напэўнальнасць класаў, выказваюцца прапановы пра шосты дзень тыдня — якім ён павінен быць, — абмяркоўваецца вучэбная нагрэзка, якасць падручнікаў...

— Жыццё школьніка — гэта не толькі заняткі. Часта для нейкіх захапленняў яму патрэбны грошы, якія бацькі не заўсёды гатовы даць. У заходніх краінах дзеці нярэдка імкнучыся падзарабіць у вольны ад школы час. У нас з-за непаўналецця афіцыйна ўладкавацца на працу даволі складана. Як можна спрацыць такую сітуацыю? Ці патрэбны нейкія змены ў заканадаўстве для гэтага?

— Праца непаўналетніх у нашай краіне рэгулюецца заканадаўча. У Працоўным кодэксе гэтае пытанне рэгулююць артыкулы 272 і 274, таксама праца дзяцей рэгламентуецца Законам Рэспублікі Беларусь «Аб ахове працы». Ёсць і міжнародныя дакументы, якія вызначаюць, у якім узросце дзіця можа працаваць. Не так даўно ў Пастаяннай камісіі па працы і сацыяльных пытаннях абмяркоўвалася, у якім узросце

дзеці могуць уладкоўвацца на працу і ў якім узросце яны могуць выконваць пэўныя віды работ. Так, ёсць шэраг работ для дзяцей 14-16 і 16-18 гадоў. Была ініцыятыва «аб'яднаць» ўзроставыя катэгорыі ў адну, але дэпутаты выказалі супраць. Калі нагрукну 14-гадовым будзе давацца такая ж, як і 16-17-гадовым, гэта можа адмоўна адбіцца на стане здароўя.

Даць дазвол школьнікам на працу — гэта адно; важна другое — каб пра дзяцей, якія хочуч падзарабіць, ведалі прадпрыемствы і бралі іх да сябе на работу.

Наконт таго, чаму ў нас дзеці не заўсёды маюць магчымасць падзарабіць: даць дазвол школьнікам на працу — гэта адно; важна другое — каб пра дзяцей, якія хочуч падзарабіць, ведалі прадпрыемствы і бралі іх да сябе на работу. Магчыма, трэба гэта зрабіць адміністрацыйна, бо, з аднаго боку, дзеці могуць зарабіць, а з другога — гэта з'яўляецца працагам вывахаўчага працэсу ў навучальнай установе. Заўважу, што працоўнае выхаванне — гэта аснова фарміравання чалавека як асобы.

Нельга казаць, што сёння ў нас такой практыкі няма. Дзеці атрымліваюць навукі і дома, працуюць побач з бацькамі, і ў школьных майстэрнях, маюць магчымасць знайсці падпрацоўку, зьявляючыся ў цэнтры занятасці... Зараз зноў набірае папулярнасць практыка дзіцячых летніцаў працы і адпачынку, дзе школьнікі, выконваючы пэўную работу, атрымліваюць уласныя грошы. Гэта вельмі добрая форма работы з дзецьмі летам: яны маюць магчымасць самастойна арганізаваць сваю працу, замацаваць на практыцы рэальныя навукі дарослага жызця.

— Краіне патрэбны «рабочыя рукі», але часта на некаторыя спецыяльнасці ў пра-

фесійна-тэхнічных і сярэдніх спецыяльных навучальных устаноў назіраецца традыцыйны недабор абтўренты лічачы пэўныя прафесіі недастаткова прэстыжнымі. Якім чынам можна павялічыць папулярнасць патрэбных дзяржаве прафесій сярод юнакоў і дзяўчат?

— Зараз нейкі адзіны ад адказнасці за кадравы забеспячэнне самі прадпрыемствы. Усё перакладаецца на сістэму адукацыі: маўляў, менавіта яна павінна агітаваць абтўрентыяў выбіраць пэўныя прафесіі, уладкоўваць маладых спецыялістаў на працу. Але гэта няправільна, гэта вялікі перагіб!

Менавіта чалавеку павінна надавацца найпершая ўвага — гэта галоўная задача сярэд тых, якія выконвае прадпрыемства. Калі на першым плане будзе ўвага да кадраў, то і прадукт будзе вырабляцца якасны. Нейкі яны прысутныя на адной сесіі, якая тычылася сельскай гаспадаркі. Я тады разліваў ліст паперы: на адным баку ставіў рыска, калі гутарка ішла пра чалавека і яго працу, на другім — калі гаварылі пра машыны. У выніку ўсё другая палова ліста была пакрытая, а на «чалавечай» палове аказалася ўсяго толькі некалькі рысачкаў... Вось вам і ўвага да кадраў. Немалаважны і сацыяльны пакет — прывілеі, якія дае праца на канкрэтным прадпрыемстве.

Увогуле, неабходна, каб прадпрыемства бачыла патрэбу ў кадрах на 10 гадоў наперад — каб пастаянна правадзілі сустрэчы са старшакласнікамі, з іх бацькамі. Тады непапулярныя, але патрэбныя краіне спецыяльнасці стану менш.

— Так складалася, што ў нашай краіне большая частка моладзі пасля заканчэння школы імкнецца паступіць ва ўніверсітэт, — вышэйшая адукацыя ў нас была масавым характар. Часта пасля атрымання дыплама выпускнік не ідзе працаваць па спецыяльнасці і тлумачыць гэта тым, што расчароваўся ў пра-

фесіі... Наколькі нармальна такая з'ява? Можна, неабходна маладым людзям пачакаць год-два, каб яны зразумелі, чым жа хочуч займацца ў жыцці...

— Тое, што вышэйшая адукацыя стала масавай, — гэта не вельмі добра. Такае адбываецца ўжо не першы год... Быў час, калі амаль кожная навучальная ўстанова рыхтавала эканамістаў і юрыстаў. Але нўжо існавала такая велізарная дзяржаўная патрэба ў гэтых спецыялістах? Натуральна, не.

Трэба раздзяляць дзяржаўную патрэбу ў кадрах і ўласнае жаданне чалавека паступіць у ВНУ. Апошняе часта ўзнікае, калі малады чалавек не хоча, каб яго забралі ў армію, або ідзе вучыцца, бо вышэйшая адукацыя стала «моднай». Так што паступленне больш за 60% выпускнікоў школ ва ўніверсітэт — гэта не паказчык падрыхтаванасці і мэтаапіраванасці абтўрентыяў. У той жа Германіі ў ВНУ паступаюць 40% выпускнікоў, за час адукацыі адлічваецца 15%. Які вынік — 25% выпускнікоў з вышэйшай адукацыі. Такі ж прыкладна працэнт выпускнікоў з вышэйшай адукацыі быў у саветскай часы, бо тады паступалі на ведах. Зараз жа ў аснову пастаўлена прагатава вышэйшай школы: калі яна хоча зарабіць, што набірае больш студэнтаў-платнікаў.

— Ужо каторы год ідзе гаворка пра далучэнне Беларусі да Балонскага працэсу... Ці стане наша краіна часткай адзінай еўрапейскай прасторы вышэйшай адукацыі?

— На Захадзе пра Балонскі працэс ёсць розныя меркаванні. На маю думку, калі ён дасць нешта для нас, то чаму б і не далучыцца, тым больш, што судзіць па Мыйтнам саюзе — Расія і Казахстан — ужо там.

Калі ж гаварыць пра тое, што Балонскі працэс дае магчымасць студэнтам паехаць на праграме абмену за мяжу, то і без яго гэта рэальна. Універсітэты, якія кантактуюць паміж сабой, могуць «абмывацца» студэнтамі. Да таго ж не трэба забывацца пра тое, што мы жывём у век інтэрнэту — лекцыі выкладчыкаў сустракаюць універсітэты можа знайсці ў сувесным павуцінні... Але, пагадзюся, Балонскі працэс сапраўды дае магчымасць павучыцца ў іншых еўрапейскіх універсітэтах і набрацца вопыту.

Надзея ЮШКЕВІЧ

НАВІНЫ

ПАДЗЕІ

ФАКТЫ

НАВІНЫ

ПАДЗЕІ

ФАКТЫ

ЭКАНОМІЯ НА ВАЛЮЦЕ

У Шклове збіраюцца запусціць першую чаргу ліцейнай вытворчасці па выпуску імпартазамышчальнай прадукцыі.

Акцыянернае таварыства «Араматурна-ізалятарны завод» сёння цалкам забяспечвае патрэбу Мінэнерга ў ізалятарах для высакавольтных ЛЭП. Гэта адзіны ў краіне вытворца шкляных падвесных ізалятараў і высакавольтнай лінейнай арматуры. Зараз, у адпаведнасці з праграмай па імпартазамышчэнні, у Шклове рыхтуецца новая вытворчая база — ліцейны цэх па выпуску камплектуючых і арматуры для ЛЭП. Планаўца, што першая чарга яго запрашае ўжо да пачатку верасня. А да канца будучага года тут збіраюцца запусціць аўтаматызаваную лінію.

Вытворчасць будзе забяспечваць энергасістэму краіны шклянымі ізалятарамі і высакавольтнай лінейнай кантактнай арматурай, што дазволіць скараціць імпорт гэтай прадукцыі, — адзначыў намеснік дырэктара прадпрыемства Дзмітрый Шашкоў. — Планаўца, што тэрмін акупнасці праекта складе 5 гадоў.

Бізнес-план прадулгджае выпуск у год 2700 кілаграмаў фланцаў і амаль 31 тысячы штук нацэпных і плашчачных заціскаў. Рэнтабельнасць ад іх продажаў прагназуецца ў межах 43%.

У выніку рэалізацыі інвестыцыйнага праекта будзе ўключана ў гаспадарчы абарот пустуючае памяшканне, а за кошт дзейнасці імпартазамышчальнай вытворчасці мясцовы бюджэт атрымае дадатковыя грошы, — адзначыў намеснік старшыні райвыканкама Валерый Гузаў.

Дарчы, у Шклове па праграме імпартазамышчэння працуюць таксама завод газетнай паперы, які цалкам забяспечвае патрэбу краіны ў паперы высокай якасці «О» і каля 70% пастаўляе яе на экспарт, і СТАА «Данон-Шклоў», якое выпускае ёгурты. Летас на ім было выраблена прадукцыі на 960 тысяч долараў ЗША, а за першую палову гэтага года вытворчасць склала 731 тысяч долараў.

Налі ЗІГУЛЯ.

ЁСЦЬ «ПАЎНОЧНЫ» МІЛЬЁН ЗБОЖЖА!

На Віцебшчыне пераадолілі мільённы рубжы па выкананні план паступіць збожжа дзяржаве.

Аляксандр КОСІНЦ, старшыня Віцебскага аблвыканкама, знаходзячыся з візітам у Дубровенскім раёне, асабіста падзякаваў за мільённы тону камбайнерам гаспадаркі «Баброва-Агра». Паводле яго слоў, сёлета Дубровеншчына можа ўпершыню намалаціць 100 тысяч тон збожжавых. Сярэдняя ўраджайнасць тут 36,4 цэнтнера з гектара, а ў цэлым па вобласці — каля 27,4 ц/га.

Дзякуючы павелічэнню контурнасці палёў, апрацоўцы зямлі, якая раней не выкарыстоўвалася для сельскагаспадарчых патрэб, актыўнаму ўнясенню мінеральных угнаўнення аграары Віцебшчыны за апошнія некалькі гадоў дабіліся значных поспехаў. Павялічылася ўраджайнасць і якасць здадзенага збожжа. У планах — ураджайнасць да 100 цэнтнераў з гектара. Зусім не фантастычным здаецца і намер штогод атрымліваць каля 2 мільянаў тн збожжавых. Гэта магчыма, калі вясковы будучы прытрымлівацца тэхналогій і пры ўмове «ваеннай дысцыпліны» на працоўных месцах.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

УНЁСАК ЧЫГУНКІ Ў ХЛЕБНЫЯ ЗАСЕКІ

Сельскагаспадарчыя арганізацыі Беларускай чыгункі завяршылі уборку збожжавых культур. Азімы рапс ужо «ўпарадкаваны», а зараз вядуцца работы па ўборцы яравога рапсу.

Па апошніх аперацыйных звестках, збожжавыя і зернебабовыя культуры ўжо ўбраны на 8 850 гектарах, што складае 93,2 працэнта ад запланаваных плошчаў. Намалочана 41 836 тон зерна. Сярэдняя ўраджайнасць збожжавых у сельгасарганізацыях Беларускай чыгункі складае 47,3 цэнтнера з гектара, паведамляе прэс-цэнтр магістралі. Для праўнавання: летас сярэдняя ўраджайнасць складала 39,3 цэнтнера з гектара.

Нагадаем, у састаў Беларускай чыгункі ўваходзяць сем сельскагаспадарчых арганізацый: «Саўгас «Рачкавічы», «Свіцязь» (Баранавіцкае аддзяленне), «Радзэжскае» (Брэсцкае аддзяленне), «Крыні-Агра» (Гомельскае аддзяленне), «Авангард» (Магілёўскае аддзяленне), «Выдэрзі» і «Улішчы-Агра» (Віцебскае аддзяленне).

Сяргей РАСОЛЬКА.

ВЯРНУЛІСЯ З ВАЙНЫ

Новыя прозвішчы неўзабаве з'явіцца на помніку палеглым пры абароне і вызваленні быхаўскай вёскі Абдавічы.

НОРКА ІВАН ХАРІТОНОВІЧ

Нядаўна тут перапахавалі астанкі 15 чырвонаармейцаў, якія загінулі ў першы месяц Вялікай Айчыннай вайны. Яны былі знойдзены па шукавіках магілёўскага атрада «ВІК-КРУ» і 52-га асобнага спецыялізаванага батальёна Мінабароны падчас вахты памяці. Толькі ў трох з гэтых байцоў аказаліся смяротныя медальёны. Па іх устанавілі, што ўсе яны родам з Украіны.

Іх родным былі накіраваны электронныя лісты з прапановай нешта паведамаць пра салдат, — раславіў кіраўнік вайскова-пошукавага атрада «ВІК-КРУ» Мікалай БАРЫСЕНКА. — На дваіх з загінулых мы атрымалі фота. Зрабілі фотаклажы, якія збіраліся перадаць сваякам, але тыя, на жаль, не прыехалі. Таму мы вырашылі пакінуць іх у нашым музеі.

Як адзначыў пашукавік, усе тры чырвонаармейцы былі радавымі, адзін з іх — кулямётчык. На той момант, калі іх напаткала смерць, старэйшым споўнілася 30 гадоў. Пакуль дакладна невядома, у якой дывізіі яны ваявалі. У ліпені 41-га Дняпроўскай рубжы паміж Быхавам і Рагачовам абаранялі 187-я Чарнігаўская стралковая дывізія і 102-я Палтаўская.

Налі ЗІГУЛЯ.

Фота з архіва атрада «ВІК-КРУ».

ДАМЯНЯЎСЯ...

У Палочку проста на «працоўным месцы» затрымалі вулічнага мянялу валют. Мясцовыых хыхар, вядома, незаконна на абмене долараў, еўра, расійскіх рублёў зарабіў больш за 300 мільянаў беларускіх рублёў.

Паводле слоў Юрыя Шыракова, намесніка начальніка ўпраўлення Дэпартамента фінансавых расследаванняў Камітэта дзяржаўнага кантролю па Віцебскай вобласці, у ходзе расследавання крмінальнай справы вышэйзгаданую суму мужчына здаў добраахвотна.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

Міністэрства інфармацыі выказвае глыбокае спачуванне Старшыні Камітэта дзяржаўнага кантролю Рэспублікі Беларусь Аляксандру Серафімавічу Якісону ў сувязі з напаткаўшым яго вялікім горам — смерцю ЖОНКІ.

Калектыв Міністэрства прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя Рэспублікі Беларусь выказвае глыбокі і шчыры спачуванні Старшыні Камітэта дзяржаўнага кантролю Якісону Аляксандру Серафімавічу ў сувязі з напаткаўшым яго горам — смерцю ЖОНКІ.

УНП 100519825

...ЖУРАВЫ НА ПАЛЕССЕ ЛЯЦЯЦЬ?

(Заканчанне. Пачатак на 1-й стар.)

— Якім чынам да беларускага фальклору (калі галоўны клопат аб ім) можна далучыць фальклор іншых народаў свету?

— Сёлета далі згоду прыслаць свае фальклорныя калектывы ў Ляскавічы Сербія, Малдова, Польшча, Расія, Украіна і Балгарыя. Мы зробім канцэрт творчых калектываў гэтых краін. Але ўвага да беларускіх культурных традыцый (у прыватнасці, палескіх) ад гэтага не зменшыцца. Таму што праграма вельмі багатая. І насамрэч усё пачынаецца не 23 жніўня, калі будучы праходзіць асноўныя мерапрыемствы на пляцоўцы ў Ляскавічах, побач з Нацыянальным паркам Прыпяцкі. Фестываль пачынаецца крыху раней — 15 жніўня з мастацкага пленэру «Зямля пад белымі крыламі». Пот

ПАЦАДАРМ

Сумесны праект рэдакцыі газеты «Звязда» і Міністэрства абароны Рэспублікі Беларусь

Выпуск № 7 (36)

«Воін Садружнасці — 2014»

І АСІЛАК, І ІНТЭЛЕКТУАЛ, І З ТАЛЕНТАМ БЯЗМЕЖНЫМ...

Менавіта такім павінен быць лепшы вайсковец краін СНД, якога сёлета выбіраюць у Беларусі

Фінал міжнароднага конкурсу ваенна-прафесійнага майстэрства вайскоўцаў дружальных армій «Воін Садружнасці» праходзіць у гэтыя дні ў нашай краіне. За шэсць гадоў існавання спаборніцтва беларуская сямяля ўпершыню прымае канкурсантаў.

— Конкурс атрымаў заслужаную ўвагу ва Узброеных Сілах дзяржаў — удзельніц СНД і стаў добрай традыцыяй на працягу апошніх гадоў, — зазначае начальнік Генеральнага штаба Узброеных Сіл — першы намеснік міністра абароны Беларусі генерал-маёр Алег БЕЛАКОНЕУ падчас адкрыцця конкурсу ў Беларускім дзяржаўным музеі гісторыі Вялікай Айчыннай вайны. — Сёлета ён асаблівы: у год 70-годдзя вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў упершыню праводзіцца ў Мінску. 70 гадоў таму саветскія воіны плячом да пляча змагаліся за свабоду і незалежнасць агульнай Айчыны. 70 гадоў назад мы здолелі выстаяць і перамагчы дзякуючы нашаму адзінству і згуртаванасці. І сёння толькі разам мы можам супрацьстаяць сучасным выклікам і пагрозам нацыянальнай бяспецы нашых краін. Невыпадка адной з мэт конкурсу з'яўляецца развіццё і ўмацаванне сяброўскіх сувязяў паміж вайскоўцамі Узброеных Сіл краін — удзельніц СНД.

Сёлета за званне лепшым вайскоўцам Садружнасці змагаюцца салдаты з Арменіі, Беларусі, Казахстана і Расіі. У камандзе па чатыры чалавекі: тры хлопцы і дзяўчына. Толькі, нягледзячы на баявы камандны дух, кожны з іх сам за сябе: у выніку шматлікіх спаборніцтваў пераможца ўсё ж такі будзе адзін. Хто ім стане, вырашыцца пасля праходжання інтэлектуаль-

нага тура «Эрудыт», ваенна-спартыўнага спаборніцтва «Атлет», конкурсу па прадметах баявой падрыхтоўкі «Прафесіянал» і «Снайпер», а таксама спевааблівага шоу талентаў «Кавалер» («Спадарыня»).

Дарэчы, перш чым сустрэцца на фінале ў Беларусі, вайскоўцы прайшлі сур'ёзны адбор у сваёй краіне. На працягу некалькіх этапаў іх выбіраюць у відах Узброеных Сіл, родах войскаў, камандаваннях, ваенных акругах, на флатах, у гаюльных і цэнтральных упраўленнях. І, нарэшце,

тага конкурс праводзіўся ў фармаце Расійскай Федэрацыі і называўся «Міровой парень». Задумваўся ён у 2005—2006 гадах як конкурс, які прапагандавае ваенную службу па кантракце на шматлікіх пасадах. Да 2011 года ў конкурсе удзельнічалі толькі мужчыны, аднак усё добра разумеці, што ваеннаслужачыя жанчыны — неад'емная частка нашай армейскай рэчаіснасці. Таму рашэннем Савета міністраў абароны краін — удзельніц СНД у каманду дазволілі ўключыць адну жанчыну. І, гледзячы на вынікі, якія яны паказваюць, недарэмна. Жанчыны нароўні з мужчынамі займаюць выдатныя месцы ў агульным заліку, прычым іх нарматывы нічым не адрозніваюцца.

Акрамя удзелу ў спаборніцтвах, вайскоўцы ўжо паспелі пазнаёміцца з культурай і гісторыяй нашай краіны. Пабытаўшы ў мемарыяльным комплексе «Хатынь» і ў гісторыка-культурным комплексе «Лінія Сталіна», нашы замежныя канкурсанты змагі асабліва падрабязна даведацца аб трагедыі беларускага народа ў гады Вялікай Айчыннай вайны і разам з тым ацаніць яго гераізм. Таксама вайскоўцы наведалі Нацыянальную бібліятэку.

— Удзельнікам конкурсу была дадзена магчымасць дакрануцца да святых месцаў, да агульных святых, якія беражліва захоўвае наша краіна, — падкрэсліў старшыня арганізацыйнага камітэта міжнароднага конкурсу генерал-маёр Аляксандр ГУРА. — Спадзяёмся, што спаборніцтва, праведзенае ў Беларусі, будзе садзейнічаць умацаванню сяброўскіх сувязяў паміж нашымі арміямі, тавагі і разумення. Безумоўна, мы зрабілі ўсё неабходнае, каб усё прайшло выключна годна: конкурс адрозніваўся сваім узроўнем падрыхтоўкі, максімальна даў магчымасць удзельнікам адчуць дух нашай краіны, дакрануцца да яе святых і каштоўнасцяў. Мы стварылі спрыяльныя ўмовы, каб удзельнікам спадабалася спаборніцтва і каб усё яны вярнуліся да сябе на радзіму з паўцёмным глыбокай павагі да свайтой беларускай зямлі.

...А тым часам даведацца імя воіна Садружнасці можна будзе ўжо заўтра. Вынікі аб'явіць падчас цырымоніі ўзнагароджвання лаўрэатаў конкурсу ваенна-прафесійнага майстэрства. А пакуль застаецца толькі здагадацца, хто гэта будзе, і выказаць надзею на тое, што лепшым вайскоўцам краін СНД стане беларус... і беларуска.

Вераніка КАНЮТА. Фота БЕЛТА

Унікальнае падраздзяленне

Пакуль не пахаваны апошні салдат...

Дзе сёння вядуцца раскопкі і якія цікавыя знаходкі трапляюць да беларускіх пошукавікаў?

Масавае пахаванне часоў Вялікай Айчыннай вайны нядаўна выявілі ледзь не ў цэнтры Мінска. Ніхто нават падамаць не мог, што планавыя будаўнічыя работы скончацца археалагічнымі раскопкамі. У выніку вайскоўцы 52-га асобнага спецыялізаванага пашукавага батальёна Узброеных Сіл паднялі з зямлі астанкі 228 чалавек. Як высветлілася, мірных жыхароў, сярод якіх былі і дзеці...

Больш падрабязна пра гэта расказалі ва ўпраўленні па ўмацаванні памяці абаронцаў Айчыны і ахвяр войнаў Узброеных Сіл, якому і падпарадкоўваецца пашукавы батальён. Прадстаўнікі адзінага падраздзялення ў краіне, якое мае права на правядзенне пашукава-палявых работ, вайскоўцы батальёна адначасова працуюць на некалькіх аб'ектах. Аднак гэта не перашкодзіла ім тэрмінова выехаць па незапланаваным маршруце.

Калі медальёны былі амаль ва ўсіх салдат, то ўкладшы, на якіх знаходзілася патрэбная інфармацыя, — не. А ўсё таму, што ў ваенных існавала павер'е: калі запоўніш укладыш — чакай гібелі. Вось некаторыя лішні раз і не рызыкавалі...

— Па заканадаўстве, калі хто-небудзь — арганізацыя ці звычайны грамадзянін — знайшоў чалавечыя астанкі (нават на сваім падворку), ён абавязкова павінен паведаміць у міліцыю ці следствыя органы, — зазначае намеснік начальніка ўпраўлення па ўмацаванні памяці абаронцаў Айчыны і ахвяр войнаў Узброеных Сіл Леанід МЯЦЕЛІЦА. — Так было і ў гэтым выпадку. Капаючы траншею пад ліўневую каналізацыю на вуліцы Мінна, працоўныя выявілі коці і фрагменты шкідзетаў. Натуральна, работы адрозны прыпыніліся. Пра знойдзенае паведамілі ў міліцыю, пракуратуру, ваенкамат, супрацоўнікі якога выехалі на месца, склалі інфармацыйны ліст, пра што паведамілі нам. І, згодна з рашэннем Мінбывлканкама, 52-ні пашукавы батальён выехаў на месца раскопак. Вядома, працэдура доўгая, аднак без патрэбных дакументаў, атрыманых у выніку, работы не праводзіцца.

На гэты раз працэдура доўга не цягнулася: усё ж такі чала-

вечыя астанкі ляжалі ледзь не ў цэнтры сталіцы! Ды яшчэ амаль на паверхні: максімальная глыбіня магілы дасягала двух метраў. Дакументаў загінулых, на жаль, не знайшлі. Частку астанкаў для правядзення экспертызы забраў Следчы камітэт. Хоць было і так зразумела, што гэтае месца не з'яўляецца пахаваннем вайскоўцаў. Дапамагі разабрацца і суправаджальныя знаходкі, сярод якіх не знайшлі ні эмблем, ні блях, ні папруг — таго з ваеннай атрыбутыкі, што захоўваецца сотнямі гадоў. Затое знайшлі іншыя рэчы, характэрныя ўжо для мірных жыхароў: прэсцёнікі, завушніцы, нацельныя крыжыкі, кашалёк, грэбен, гіпзу, калейку 1905 года... Стала зразумела — тут спачываюць ахвяры Вялікай Айчыннай вайны.

— Згодна з нашай версіяй, а таксама з заключэннем Следчага камітэта, людзі, чые астанкі мы знайшлі, загінулі ў пачатковы перыяд акупацыі Мінска: дзесці паміж 1941 і 1942 гадамі, — перакананы Леанід МЯЦЕЛІЦА. — Прычым іх тут не пахавалі, а проста скінулі ў яму, хутэй за ўсё, ужо забітымі. Пакуль маркуецца, што

укладэш — чакай гібелі. Вось некаторыя лішні раз і не рызыкавалі...

Вайскоўцам 52-га пашукавага батальёна хочацца спадзявацца, што салдаты Рускай імператарскай арміі не прытрымліваліся падобных павер'яў. Усё ж такі знайсці астанкі чалавека — толькі палова справы, а вось даведацца яго імя... Магчыма, гэта ўдасца ў выніку раскопак у вёсцы Ракаўцы, што ў Сморгонскім раёне, дзе нядаўна працаваў батальён. Там планавалі адшукаць групавое пахаванне салдат рускай арміі, а знайшлі толькі 5 чалавек... і адзін медальён, які ўжо адрапавілі на экспертызу.

Над больш масавым пахаваннем працуюць вайскоўцы ў Гродне. Сюды, на тэрыторыю сучаснай войскавай часткі, давялося вярнуцца трэці раз. Эксгумаваўшы ў 2008 годзе больш за тысячу чалавек на месцы былога лагера ваеннапалонных часоў Вялікай Айчыннай вайны, праўда, некалькі гадоў адкапалі яшчэ больш за сотню. Мясцовыя вайскоўцы вярнуліся і сёлета: відаць, натрапілі на чарговую яму з вялікай колькасцю загінулых.

Падчас раскопак на вуліцы Мінна ў Мінску.

гэта быў расстрэл. Некаторыя гісторыкі сцвярджаюць, што тут знаходзіўся лагер. Аднак невядома, якога тыпу ўтрыманне, для якой катэгорыі насельніцтва.

Пашукавыя работы на Мінна ўжо завяршыліся. Па рашэнні адміністрацыі Маскоўскага раёна сталіцы астанкі загінулых будучь перапахаваны ў Мінску ці Мінска-раёне. Устанавіць імяны ахвяр нацызму ў гэтай сітуацыі не ўяўляецца магчымым. У гэтым плане вышэйшымі з'яўляюцца пахаванні вайскоўцаў. Хаця і тут не заўсёды шанцы. Калі медальёны былі амаль ва ўсіх салдат, то ўкладышы, на якіх знаходзілася патрэбная інфармацыя, — не. А ўсё таму, што ў ваенных існавала павер'е: калі запоўніш

Дарэчы, падчас папярэдніх раскопак там знайшлі бляху з нумарам, якую насілі ваеннапалонныя лагера. Толькі гэта малая кропля таго, што падчас раскопак знаходзіцца вайскоўцы батальёна. Па заканадаўстве ўсе знаходкі перадаюцца ў мясцовыя ваенкаматы. За выключэннем збору, якая трапляе ў Міністэрства ўнутраных спраў. Своеасаблівы міні-музей з найбольш шчыравымі артэфактамі знаходзіцца ў Заслонаве, дзе дыслакуецца 52-гі асобны спецыялізаваны пашукавы батальён. Некаторыя «экспанаты» былі перададзены ў новую экспазіцыю Беларускага дзяржаўнага музея гісторыі Вялікай Айчыннай вайны.

(Заканчэнне на 4-й стар.)

Дата на армейскай календары

Працоўны фронт ваенных інжынераў

7-ы Торунскі ордэнаў Аляксандра Неўскага і Чырвонай Зоркі інжынерны полк адзначае 70-годдзе з дня ўтварэння

Пунктам адліку сваёй гісторыі ваенныя інжынеры з Барысава лічць 12 жніўня 1944 года. Менавіта тады ў Маскоўскай вобласці на беразе Акі быў сфарміраваны 7-ы матарызаваны пантонна-маставы полк. У яго склад увайшлі 6-ы і 32-ы асобныя матарызаваныя батальёны, аснашчаныя цяжкім маставым паркам. Першым камандзірам палка стаў палкоўнік Павел Арданюўскі.

Ужо ў канцы снежня войскавая частка ў складзе 2-га Беларускага фронту была сканцэнтравана ва Усходняй Польшчы. Баявое хрышчэнне воіны прайшлі, актыўна ўдзельнічаючы ў авалоданні горада Торун (цяпер Торунь). У ноч з 30 на 31 студзеня 1945 года падраздзяленні палка атрымалі загад навесці нізкаводную пераправу праз Віслу ў раёне населенага пункта Бароўна. Варожая групоўка імкнулася ўсімі сіламі выравацца з акружэння. Адважныя салдаты ў цяжкіх умовах надвор'я, пад няспынным артабстрэлам не толькі выканалі пастаўленую баявую задачу, але і трое сутак абаранялі мост да падыходу войскавай частцы 70-й арміі. За смелыя баявыя дзеянні, мужнасць і гераічнасць, праўдзеныя ў баях па авалоданні горада, палку прысвоена ганаровае найменне «Торунскі».

У лютым 1945-га за паспяхова выкананае заданне па пераправе танкавых часцей праз Віслу на ўчастку Марыенвердэр — Кульм 7-ы пантонна-маставы полк узнагародзілі ордэнам Чырвонай Зоркі. Нягледзячы на моцны ледастаў, пастаянную барацьбу з дыверсійнымі групамі саперніка, у цяжкіх умовах пантанёры здолелі на паромках пераправіць перадавыя часткі 2-й ударнай арміі, танкі якой захапілі на левым беразе ракі вы-

Ратныя будні воінаў 7-га інжынернага палка.

Больш як пяцьсот воінаў часткі ўзнагародзілі ордэнамі і медалямі за мужнасць і гераізм, праўдзеныя пры выкананні баявых задач.

У пасляваенныя мірныя часы полк быў перадыслацыраваны ў Беларусь і перафарміраваны ў 7-ы асобны пантонна-маставы батальён. У новай арганізаванай структуры воіны-торунцы працягвалі ўдасканальваць сваё прафесійнае майстэрства і палёвую вывучку, дабіваю-

чыся высокіх вынікаў у баявой падрыхтоўцы. У жніўні 2003 года вайсковая частка атрымала сваю цяперашнюю назву. На базе двух асобных батальёнаў быў сфарміраваны 7-ы інжынерны полк і пераведзены на новую штатную структуру.

Цяперашняе пакаленне ваенных інжынераў працягвае паспяхова вырашаць пытанні баявой мабілізацыйнай гатунасці, інжынернага забеспячэння войскаў Паўночна-Заходняга аператыўнага камандавання. Яшчэ ніводнае вучэнне не абходзілася без удзелу воінаў палка. Вынослива, надзейная тэхніка, умелы і практычныя навыкі спецыялістаў слаўтага падраздзялення пастаянна запатрабаваны ў фартыфікацыйным абсталяванні пунктаў кіравання, падрыхтоўцы рубяжоў абароны і агнявых пазіцый для войскаў, навядзенні маставых і пантонных перапраў.

У 7-м інжынерным палку назапашаны значны вопыт размініравання і знішчэння выбухова-небяспечных прадметаў. А гэта дарагога варты. Толькі за мінулы год рухомыя групы размініравання часткі аб'яшходзілі і знішчылі больш як паўтары тысячы выбухова-небяспечных прадметаў, яшчэ чатырыста — сёлета. Большасць з іх — «падарункі» часоў Вялікай Айчыннай. За гэтай сухой статыстыкай не толькі і асабіста мужнасць і прафесіяналізм, але і захаваныя жыцці.

Добрую рэкламу свайму прафесійнаму майстэрству ваенныя інжынеры палка зрабілі самаадданай ратнай працай і дзейснай дапамогай, аказанай многім гаспадаркам і арганізацыям па навядзенні маставых перапраў і лабудовае нізкаводных драўляных мастоў праз водныя перашкоды. Сёння плёнам іх працы ў поўнай меры карыстаюцца жыхары вёсак Мінскай і Гродзенскай абласцей.

Як расказаў палкоўнік Віталь Капцэвіч, цяпер у часці служыць нямаля вопытных ваеннаслужачых, правераных часам і вучэннямі. Як і належыць, тон у паўсядзённым баявой вучобе і службе задае афіцэрска састаў. Па добрай традыцыі 70-гадовы юбілей інжынернага палка воінскі калектыў адзначае ў цесным коле сяброў і аднапалчанаў. На ўрачыстым сходзе ўшанавалі ветэранаў і кадравых вайскоўцаў. Дзясяткі афіцэраў, прапаршчыкаў і асоб грамадзянскага персаналу былі адзначаны ў свайточым загадзе і заахвачаны кіраўніцтвам ваеннага ведамства. Гэта стала заслужанай узнагародай за дасягнутыя поспехы ў ратнай працы і своеасаблівым крэдытам даверу на будучыню цяперашнім пераемнікам славы і баявых традыцый франтавоў-торунцаў.

Мікалай МАКАРЭВІЧ. Фота аўтара

Адмысловыя сустрэчы

НАСКРОЗЬ ПРАШЫТЫ КУЛЯМІ

Бываюць у жыцці сустрэчы, выпадковыя ці на справах, якія пакідаюць моцны адбітак у нашай душы. І як бы жыццё далей не ішло, тыя выпадкі час ад часу ўзнікаюць у памяці, і зноў удзімаюць пачуцці.

Вось амаль год працу на Урале. У машынабудаўнічай кампаніі. Прапануюваем тэхналагічныя рашэнні для заводаў і прадпрыемстваў Урала і Сібіры на аснове беларускага і еўрапейскага станкабудавання. Па справах быў у Екацярынбургу (раней Свядрдоўску) на Уральскім заводзе буровага абсталявання, які ствараўся на базе машынабудаўнічых магчымасці «Уралмаша» — таго славутага завода, які ў гады Вялікай Айчыннай вайны выпускаў танкі, самаходныя артылерыйскія устаноўкі, гарматы і браніраваныя карпусы.

Сустрэўся з галоўным тэхнолагам Уладзімірам Войтавым. Памяркоўны чалавек, яму каля шасцідзесяці, спецыяліст саветаў часу, як той казаў, а гэта значыць — высокай кваліфікацыі, грунтоўнай прафесійнай падрыхтоўкі. Ведае кожны станок, кожную дэталю, кожную праблему, якую трэба абавязкова вырашаць. Ён паказаў вытворчасць, новыя замежныя станкі, якія купляе завод, расказаў пра планы пераўзбраення. І ўжо ў простай размове ён выдхнуў: «Вось і жыццё на заводзе, ад маленства да пенсіі».

— А дзе нарадзіліся? — пытаю я.

Пётр Войтаў адначасова атрымаў 7 раненняў і застаўся ў жывых.

— Тут, у Свядрдоўску, у бараку. Мы пасля вайны сюды прыехалі.
— Адкуль?
— З Беларусі бацька выехаў.
— З Беларусі? — здзіўляўся я. — З якіх мясцін?

Пётр і Мікалай Войтавы.

— Не памятаю. Я малы быў. Бацька там нарадзіўся, у вайну партызаніў. Юнаком застаўся на акупаванай тэрыторыі, вясмянаццаці гадоў не было. Разам з сястрой. Яна маладзейшая была. Але цяпер не ведаю дзе, у якіх мясцінах жылі. Бацька не паспеў расказаць. Хутка памёр: быў моцна паранены. У 1943-м, а мо і ў 1942-м. Яго аўтаматная чарга прашыла наўскассяк — ад нагі да пляча. Сем кулявых раненняў. А потым яшчэ і зямлёй ад выбуху прысыпала. Трое сутак праляжаў. Галаву ды рукі не засыпала толькі. А пахавальная брыгада ішла, хацелі ўжо закапаць, а ён пачаў стагнаць. На дзіва жывучы быў. Выцягнулі. Нягледзячы на раненні, партызаніў далей. Што ж, маладыя гадзі: ён з 1925-га быў. Пётр Міхайлавіч Войтаў, Калі з ім у лазню хадзілі, то заўсёды, як ён да мяне спінай павернецца, то я кожны раз глядзеў на ранні пералічваю.

У 1966-м годзе ён памёр. Да 1949-га быў на вайсковай службе. А потым перайшоў на завод працаваць. І ўвесь час па шпітальях, а як трохі папраціваў — на працу. Да гэтага часу яшчэ і станок захаваўся, на якім бацька працаваў. Нямецкі. Па рэпарацыі завод атрымаў. І да гэтага часу працуе станок. А бацька... Які ж ён работнік. Ды і не жыццё быў. І маці здала адразу пасля яго смерці. Не следзя за ім сышла, у 85-м, але ж інсульт перажыла. Не вытрымала цяжкага жыцця і перажыванню.

— А чаму з'ехалі з Беларусі?
— А што там было рабіць? Разваліны ды папалішчы на радзіме. А бацька яшчэ да 1949-га ў арміі служыў. Загадалі сюды ехаць. А потым тут прапанавалі працу. Ведаю, што сястра бацькава Таня таксама пераехала з Беларусі. У Падмаскоўе.

Пры наступнай сустрэчы старэйшы сын Пятра Войтава перадаў мне з дзясятка фотаздымкаў. Старых. Пажаўцельных, дзе-нідзе надарваных. Глядзеў на іх. На старшага сяржанта Войтава. Ордэн «Чырвонай Зоркі» на грудзях, медалі. Пабеглі мурашкі па скуры, быццам серабро гэтых старых фотакорткаў з'яўдала з нечым такім рэальным, моцным, духоўным. З тым, што ёсць, што не знікла, што заўсёды існуе.

...Колькі прайшло часу ад той сустрэчы, а перад вачыма — салдат Войтаў, дваццацігадовага клопец, прашыты кулямі наўскассяк, засыпаны беларускай зямлёй.

Уладзімір ЛОБАЧ, беларус з Урала

Тонкасці прафесіі

ПРЫЗВАННЕ СЯРЖАНТА БУР'ЯКА

ВАЕННЫ КІНОЛАГ ПАВІНЕН ВЕДАЦЬ КОЖНАГА ВЫХАВАНЦА ЯК САМОГА СЯБЕ

Больш як дзесяць гадоў у 197-м асобным батальёне аховы і абслугоўвання 72-га гвардзейскага АВЦ функцыярыню штатнага падраздзялення, дзе сярод асабнага складу налічваецца каля трох дзясяткаў вартавых сабак. Лахматы гадванцы — паўнапраўныя члены гэтага невялікага вайскага калектыву. Яны не носяць армейскай формы, не маюць вайсковых званняў, але справу сваю ведаюць добра. Разам з важатымі-кінолагамі чатырохногія вартавыя спраўна нясуць службу па ахове складу са зброяй і боепрыпасамі, аб'ектаў вучэбна-матэрыяльнай базі і тэхнічнай тэрыторыі.

— У нашым падраздзяленні знаходзіцца 28 гадванцаў ва ўзросце ад двух да васьмі гадоў, — увёў мяне ў курс справы намеснік камандзіра ўзвода вартавых сабак маладшы сяржант Алег БУР'ЯК. — У асноўным гэта нямецкія, каўказскія і сярэднеазіяцкія аўчаркі. Усе яны, як і іх ваяваты, прайшлі прафесійную падрыхтоўку ў кіналагічным цэнтры Узброеных Сіл Беларусі.

Алега армейскі лёс звёў з калматым кантынгентам. Яшчэ да прызыву ён любіў жывёл, дома завёў лайку. Вядома, ні пра якую тады прафесійную дрэсру гаворкі не ішло: сабака быў проста добрым сябрам, членам сямі. Прызваўшыся на тэрміновую службу ў 72-й гвардзейскі АВЦ, Алег сам папрасіўся ў кінолагі. Просьбу салдата задаволілі, накіраваўшы яго на вучобу ў кіналагічны цэнтр.

Сёння маладшы сяржант Бур'як ведае пра сваіх чатырохногіх падапечных практычна усё. Пра кожнага з іх ён можа расказаць шмат цікавага, падзяліцца досведам іх утрымання і дрэсіроўкі. Нездарма калегі яго жартам называюць намеснікам камандзіра

Жыццё ва ўзводзе вартавых сабак наладжана, як у звычайным вайсковым падраздзяленні. І ў ікластых гадванцаў яно не сабачае, а армейскае.

Намеснік камандзіра ўзвода вартавых сабак маладшы сяржант Алег БУР'ЯК са сваім улюбёцам па мянушцы Граф.

асобнага калматага ўзвода. Чаму асобнага? Ды таму, што ёсць у гэтага падраздзялення свая «казарма» — вальеры для сабак, абсталяваныя па ўсім сучасным патрабаваннях, асобная вучэбна-матэрыяльная база — дрэс-комплекс, свая кармакухня, дзе гадванцы стаць на «катловым забеспячэнні». Ды і задачы ва ўзвода спецыфічныя. Словам, усе аtryбуты асобнасці — навідавоку.

Жыццё ва ўзводзе вартавых сабак наладжана, як у звычайным вайсковым падраздзяленні. І ў ікластых гадванцаў яно не сабачае, а армейскае. Акрамя службы на блокпастах, для іх прадугледжаны час і для навучання, і для абедаў, і для адпачынку. Кожны дзень на працягу дзвюх гадзін ваяваты праводзяць са сваімі падапечнымі вучэбныя заняткі на спецыяльна абсталяваным дрэсіровачным комплексе. Менавіта тут вартавых сабак вучаць працаваць на блокпастах,

Жыві і помні

«ЁН АПОШНЯЙ ГРАНАТАЙ ПАДАРВАЎ СЯБЕ...»

12 ліпеня 1941 года ў 19-гадовым узросце Аляксей Вялічка добраахвотнікам ідзе на фронт. А 25 чэрвеня 1942 года ў баі за сацыялістычную Радзіму, верны вайсковай клятве, ён праявіў мужнасць і гераізм (так сведчаць радкі пахаванкі) і быў забіты каля вёскі Андрэўка ў Харкаўскай вобласці. Там жа яго і пахавалі.

Як раскажвалі відавочцы, у той дзень ён здзейсніў подзвіг, які дагэтуль нічым не ўшанаваны. Калі скончыліся патроны, каб не трапіць жывым у палон, чырвонаармеец-сувязіст Аляксей Вялічка ў час жорсткага бою апошняй гранатай падарваў сябе і ворагаў. А вось як пра гэты баявы эпізод прыгадвае ў сваім лісце з фронту сястры яго баявы сябар Аляксандр Цурыкаў з радыёўзвода 121-га кавалерыйскага палка:

«Алеша загінуў у адным з баёў яшчэ ў чэрвені месяца. Наш полк трымаў абарону. Алеша даваў сувязь аднаму з эскадронаў. У гэты дзень перастала біцца сэрца гэтага маладога чалавека. З Алешам я жыў увесь час як з родным братам, пачынаючы з Касцюковіч і канчаючы павяздай на фронт. Мы з ім былі ў адным узводзе: перагі з адной міскі. Шкада было, калі пасля жорсткага бою немец быў адкінуты за раку і на полі бою засталася цела Алешы...».

Бацька Аляксея, старшы палітрук Яўстах Вялічка, пасля службы ў Чырвонай Арміі і ўдзелу ў вызваленні Заходняй Беларусі і вайне з белафінамі працаваў да пачатку Вялікай Айчыннай вайны гадчыкам арганізацыйнага аддзела Шклоўскага

райкама партыі, адкуль у першы ж дзень вайны пайшоў на фронт. На фронце быў ваенным цензарам штаба 20-й і 35-й армій Заходняга фронту. Вайну закончыў у званні маёра адміністрацыйнай службы. Перад прызывам на службу ў Чырвоную Армію (да працы ў Шклове) з'яўляўся начальнікам спецыяльнай часці Касцюковіцкага райвыканкама, кіраўніком спраў Касцюковіцкага райкама партыі, рэдактарам Касцюковіцкага раённай газеты «Сталінскі прызыў».

Было б добра да 70-годдзя Вялікай Перамогі хаця б юбілейным медалём пасмяротна ўзнагародзіць нашага земляка і калегу, камсамольца (а на фронце сакратара камсамольскай арганізацыі) Аляксея Вялічку — былога адказнага сакратара даваеннай Касцюковіцкага раённай газеты «Сталінскі прызыў», урадзжана горада Касцюковічы, выпускніка Касцюковіцкай сярэдняй школы. Мой калега і зямляк Аляксей Вялічка цалкам заслужыў і звання ганаровага грамадзяніна Касцюковіцкага раёна, а таксама занясення на Дошку памяці журналістаў, якія загінулі ў гады Вялікай Айчыннай вайны, што ў будынку Беларускага саюза журналістаў. Лічу, што такое ўшанаванне памяці мужана воіна-беларуса стала б добрай справай і ваенна-патрыятычным выхаванні маладога пакалення. І яшчэ б адзін гераіскі ўчынак радавога салдата мінулае вайны не быў бы забыты.

Іван ЛАПО, краязнаўца, член Беларускага саюза журналістаў

Конкурс

ГІСТОРЫЯ ПЯЦІ ЁЗНАГАРОД

Кожны новы год аддаляе нас ад падзей Вялікай Айчыннай вайны. Адыходзяць у аячкі ветэраны, становіцца ўсё менш людзей, якія сталі яе ахвярамі. Пройдзе час, і не будзе каму жывой мовай расказаць нам аб перажытых цяжкасцях, трагічных старонках ваенных гадоў. Майго прадзеда Антона Чудзілоўскага, удзельніка Вялікай Айчыннай, ужо няма. Але дзякуючы яго дзеянню памяць аб ім перадаецца з пакалення ў пакаленне.

У сям'і маёй бабулі беражліва захоўваюцца ўзнагароды прадзеда, шматлікія сведчанні яго такога няпростага жыцця. Ён памёр у 2000 годзе, а я ў гэтым годзе нарадзіўся; ён самы старэйшы член нашай сям'і, і а самы маладшы; ён пабудваў дом, а я ў гэтым доме жыву.

Антон Чудзілоўскі нарадзіўся ў пачатку 1913 года ў вёсцы Мілявічы Мастоўскага раёна. З малых гадоў працаваў на паноў. У 1939 годзе, калі пачалася вайна з немцамі, ён быў мабілізаваны ў польскую армію. Пры абароне Варшавы быў кантужаны і завалены абломкамі. Яго адшукалі, пазней ён трапіў у палон. 12 тысяч палонных немцы загналі за калючы дрот недалёка ад Варшавы. Змучаны, гладныя, нападзены салдаты былой польскай арміі, у

якой служыла нямала беларусаў, чакалі свайго далейшага лёсу. Кожны дзень з лагера выносілі дзясяткі памерлых. Што рабіць? Парайціцца са сваімі землякамі-беларусамі, яны вырашылі ўцячы з лагера. Разведваюшы найбольш зручнае месца для ўцекаў, пад покрывам ночы 15-ці чалавекам удалося збегчы. Лясамі і балотамі прабраліся на ўсход. Яны ведалі, што заходняя землі Беларусі ўжо далучаны да СССР. Гэта ім надавала сілы. Праз нейкі час яны былі ўжо дома.

У гады Вялікай Айчыннай вайны вёска Лупачы ўваходзіла ў партызанскі край. Сюды часта наведваліся фашысты. Шмат прыйшлося перажыць у час акупацыі. Калі Чырвоная Армія злучылася з партызанамі, мой прадзед пайшоў на фронт.

На фронце Антон Іванавіч быў артылерыстам. У адным з баёў артылерыйскай батарэя, у якой ён служыў, трапіла ў акружэнне. Савецкія салдаты адбілі адну атаку за другой. Гінулі людзі, выходзілі са строю гарматы. Загінуў смерцю героя наводчык. Камандзір загадаў майму прадзеду стаць наводчыкам і зарадкаваць чышкам. А тым часам на батарэю ўжо дзесяць фашысцкіх танкаў. Загадана было заняць кругваю абарону і прамоі наводкай весці па іх агонь. Падбілі некалькі машын, астатнія развярнулі назад. За гэты бой мой прадзед быў узнагароджаны ордэнам Чырвонай Зоркі.

Франтавымі дарогамі ён дайшоў да Берліна. На подступах да фашысцкага лагера разгарнуўся жорсткі бой. На кожным кроку вораг пабудваў дзоты. Артылерыстам прыйшлося шмат працаваць, каб яны замоўклі. За гэты бой Антон Чудзілоўскі атрымаў медаль «За адвагу». Берлін быў узяты, над Рэйхстагам узвіўся Сцяг Перамогі. У прадзеда з'явіўся і медаль «За перамогу над Германіяй».

Але вайна яшчэ не скончылася. Часць, у якой служыў мой прадзед, была накіравана на вызваленне Прагі. І тут ён праявіў мужнасць і гераізм, за што быў узнагароджаны медалём «За вызваленне Прагі».

Прышоў доўгачаканы Дзень Перамогі. Колькі радасці! З болем у сэрцы ўспаміналі байцы загінулых таварышаў, тых, хто не даўшы да гэтай светлай гадзіны. А майму прадзеду Указам Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР за храбрасць, стойкасць і мужнасць, праяўленыя ў барацьбе з нямецка-фашысцкімі захопнікамі, уручылі ордэн Айчыннай вайны І ступені.

...На фотаздымку, дасланым з фронту маёй прабабулі, напісана: «На доўгую добрую памяць Тані ад Антона». І толькі мы можам зрабіць так, каб гэтая памяць жыла.

Павел МЯЛЮК, вучань 8 класа Правамастойскай сярэдняй школы

ЗНАЙШОЎ СПАЧЫН

На вайсковых могілках у вёсцы Рог Акцябрскага раёна Гомельскай вобласці пахавалі астанкі чырвонаармейца. На жаль, не атрымаўся ўстанавіць прозвішча героя. Вядома толькі тое, што ён вызваляў беларускую зямлю ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў.

Астанкі невядомага абаронцы Радзімы, які загінуў у гады Вялікай Айчыннай вайны, былі знойдзены сёлета падчас будаўніцтва жылга дома ў аграгарадку Валасовічы. Ля брацкай магілы ў вёсцы Рог у канцы мая абдубіў мітынг-рэкрэіем, падчас якога невядомага воіна пахавалі. На мітынгу прысутнічалі мясцовыя жыхары, школьнікі. Прысутныя ўшанавалі памяць невядомага салдата хвілінай маўчання. Прагучалі і зброевыя залпы. Як даніна павагі да ўсіх палеглых у гады Вялікай Айчыннай вайны былі ўскладзеныя кветкі да брацкай магілы.

На тэрыторыі Акцябрскага раёна ўстаноўлена 15 мемарыяльных пліт, на якіх напісаны прозвішчы 3702 загінулых і 2044 салдаты пазначаны як невядомыя. Вызваленне спазналіся на многіх нашых воінаў, яны загінулі ў баі. Сёння мы аявяем іх подзвігі.

Васіль СЯМІТКА, ваенны камісар Акцябрскага раённага ваеннага камісарыята Гомельскай вобласці.

Пакуль не пахаваны апошні салдат...

(Заканчэнне. Пачатак на 3-й стар.)

— Кожны год мы складаем план пошуковых работ, — працягвае намеснік начальніка ўпраўлення па ўваквечанні памяці абаронцаў Айчыны і ахвяр вайны Узброеных Сіл. — Толькі план — не догма. На працягу года да нас можа трапіць інфармацыя аб іншых месцах пахаванняў, дзе ў бліжэйшы час патрэбна правесці раскопкі. У такіх выпадках мы ўносім дапаўненні. Мяркуючы самі: на пачатку года ў план было ўключана 89 аб'ектаў, сёння разам з дапаўненнямі іх стала 112 — на тэрыторыі 41 раёна ўсіх абласцей краіны. Амаль палова з іх ужо адпрацавана.

Калі заглянуць у гэты план, то сёлета прадугледжаны раскопкі на 7 аб'ектах, якія тычацца перыяду Першай сусветнай вайны. Дзесці работы ўжо скончаны, а неўдзя вядуцца. Нельга сказаць, што пошукі астанкаў салдат рускай арміі актывізаваліся напярэдадні 100-годдзя з пачатку Першай сусветнай вайны. Як раскажвалі ва ўпраўленні, пошукавымі работамі па гэтым перыядзе заняліся яшчэ 10 гадоў таму. Была сфарміравана каманда, якая адправілася для даследавання ў Расійскі дзяржаўны ваенна-гістарычны архіў. За тыдзень скрупулёзнай працы супрацоўнікі ўпраўлення адсканавалі больш за 3,5 тысячы дакументаў, устанавілі звыш 9 тысяч прозвішчаў тых, хто

загінуў на тэрыторыі Беларусі. Нават сёння, абарняючыся на тую інфармацыю, праводзяцца раскопкі.

У пошuku часта дапамагае і мясцовае насельніцтва. Калі па Першай сусветнай вайне інфарматара знайшлі амаль немагчыма, то па Вялікай Айчыннай багата як сведак, так і ўдзельнік тых падзей. Як прызначаюць па шукавікі, самае галоўнае для іх — высветліць імя. Невыпадкова самымі цэннымі знаходкамі, акрамя медальёнаў, лічацца ордэны і медалі. Дарчы, гэта адзін з момантаў, калі амаль на 100% можна ўстанавіць асобу чалавека.

Невыпадкава самымі цэннымі знаходкамі, акрамя медальёнаў, лічацца ордэны і медалі. Дарчы, гэта адзін з момантаў, калі амаль на 100% можна ўстанавіць асобу чалавека.

На памяць Леаніда Мяцеліцы адзін цікавы выпадак. «У Баранавічах у гады вайны на вачах жанчыны забілі чырвонаармейца, — расказвае суразмоўца. — Мясцовыя жыхары пахавалі яго на могілках. Гэтая жанчына жыла недалёк, таму ўсё жыццё даглядала магілу невядомага салдата. Перад смерцю завяшчала рабіць гэты і сваім дзецім. Дачка даглядала, колькі

магла, а потым звярнулася ў ваенкамат і раскажала пра невядомага пахаванне. На месца выехаў 52-гі батальён. Астанкі эксгумавалі, знайшлі пры салдаце медаль, па якім бёз праблему ўстанавілі яго прозвішча. Інфармацыю знайшлі ў падольскім архіве. Салдата перапахавалі ў брацкую магілу. На цырымоніі прысутнічала нават родная сястра, якая прыехала здалёк».

Вядома, далёка не ў кожным выпадку раскопкі маюць такі фінал. За амаль 20 гадоў, што існуе батальён, давялося ўстанавіць прыкладна

2400 імёнаў. А ва ўзаемадзеянні з ваенкаматамі і мясцовай уладай — звыш 95 тысяч. Акрамя таго, у праўленнем па ўваквечанні памяці абаронцаў Айчыны і ахвяр вайны Узброеных Сіл вядзецца і ўлік вайсковых пахаванняў. Па іх звестках, сёння ў краіне налічваецца 7 тысяч 351 вайсковы пахаванне, сярэдзіна іх часоў Першай сусветнай вайны — 162.

Такія знаходкі паднялі з зямлі вайскоўцы 52-га асобнага спецыялізаванага пошукавага батальёна Узброеных Сіл ледзь не ў цэнтры сталіцы.

Магчыма, іх значна больш. У кнізе падку раскопкі маюць такі фінал. За амаль 20 гадоў, што існуе батальён, давялося ўстанавіць прыкладна

2400 імёнаў. А ва ўзаемадзеянні з ваенкаматамі і мясцовай уладай — звыш 95 тысяч. Акрамя таго, у праўленнем па ўваквечанні памяці абаронцаў Айчыны і ахвяр вайны Узброеных Сіл вядзецца і ўлік вайсковых пахаванняў. Па іх звестках, сёння ў краіне налічваецца 7 тысяч 351 вайсковы пахаванне, сярэдзіна іх часоў Першай сусветнай вайны — 162.

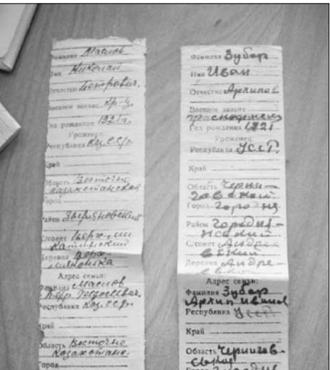
Магчыма, іх значна больш. У кнізе падку раскопкі маюць такі фінал. За амаль 20 гадоў, што існуе батальён, давялося ўстанавіць прыкладна 2400 імёнаў. А ва ўзаемадзеянні з ваенкаматамі і мясцовай уладай — звыш 95 тысяч. Акрамя таго, у праўленнем па ўваквечанні памяці абаронцаў Айчыны і ахвяр вайны Узброеных Сіл вядзецца і ўлік вайсковых пахаванняў. Па іх звестках, сёння ў краіне налічваецца 7 тысяч 351 вайсковы пахаванне, сярэдзіна іх часоў Першай сусветнай вайны — 162.

— Служба ў іх цяжкая, — лічыць Леанід Міцеліца. — Сем месяцаў бесперапынна вайскоўцы знаходзяцца ў полі. Таму фізічная падрыхтоўка павінна быць на высокім узроўні: пагадзіцца, амаль увесь дзень працаваць на сонцапёку могуць не ўсе.

Ды і маральна не кожнаму пад сілу мець справу з астанкамі людзей. Нельга прывыкнуць да смерці. Зімой раскопкі не праводзяцца. У гэты час салдаты праходзяць вучэбную падрыхтоўку, дзеляцца вопытам з новым папаўненнем. Прыёмна, што некаторыя юнакі мотанакіравана ідуць службы да нас: у першую чаргу, гэта маладыя людзі з вышэйшай адукацыяй, якія скончылі гістарычныя факультэты.

...За амаль два дзесяцігоддзі свайго існавання вайскоўцамі 52-га асобнага спецыялізаванага пошукавага батальёна Узброеных Сіл перапахавана больш за 22 тысячы чалавек. Па розных крыніцах, за гады толькі Другой сусветнай вайны загінула

Пашонцу, калі падчас раскопак знойдзены медальёны салдат. Яшчэ больш, калі там будзе ўкладаны.

2,5-3 мільёны беларусаў і кожны чалавек іншых нацыянальнасцяў наўвек апынулася ў нашай зямлі... Таму праца ў беларускіх пошукавак наўрад ці калі скончыцца. Напэўна, як і вайна, у якой не пахаваны апошні салдат.

Вераніка КАНЮТА. Фота аўтара.

ИЗМЕНЕНИЯ В ПРОЕКТНУЮ ДЕКЛАРАЦИЮ
по объекту «Многokвартирные жилые дома со встроено-пристроенными помещениями общественного назначения и подземной гараж-стоянкой на 100 машино-мест в границах ул. Червякова, Каховской, Смогровского тракта»
1-я очередь строительства – жилой дом №1 по генплану», опубликованную в газете «Звезда» 01 апреля 2014 года.

Застройщик: Общество с ограниченной ответственностью «Фармозкоптек», зарегистрировано Минским горисполкомом решением от 22 ноября 2007 г. № 2720 в Едином государственном регистре юридических лиц и индивидуальных предпринимателей за № 101472333.

Юридический и почтовый адрес: Республика Беларусь, 220053, г. Минск, переулок Червякова, дом 21А, пом. 5, каб. 3
Тел.: 8 (017) 216 00 09, 8 (029)654 10 10, 8(029)708 46 64.

Режим работы по вопросам долевого строительства: понедельник – пятница с 9.00 до 17.00, обед с 13.00 до 14.00, выходные дни – суббота, воскресенье.

Для привлечения дольщиков к строительству по договорам создания объектов долевого строительства предлагаются для граждан, не состоящих на учете нуждающихся в улучшении жилищных условий:

1-комнатные, 2-комнатные (площадью 50 м² и 56 м²) – стоимость 1 м² при условии 100% единовременной оплаты 1550 долларов США, при оплате в рассрочку 1600 долларов США;

2-комнатные квартиры (площадью 67 м²) – стоимость 1 м² при условии 100% единовременной оплаты 1400 долларов США, при оплате в рассрочку 1450 долларов США;

3-, 4-комнатные квартиры (89 м² и 84 м²) – стоимость 1 м² при условии 100% единовременной оплаты 1500 долларов США, при оплате в рассрочку 1550 долларов США.

УНП 101472333

ИЗМЕНЕНИЯ В ПРОЕКТНУЮ ДЕКЛАРАЦИЮ
по объекту «Многokвартирный жилой дом со встроено-пристроенными помещениями общественного назначения по генплану № 11 в границах пр. Дзержинского, пр. Любимова, ул. Семашко. Жилой дом № 11 по генплану. 1-я очередь строительства, опубликованную в газете «Звезда» 13.12.2012 года»

Застройщик: Общество с ограниченной ответственностью «Фармозкоптек», зарегистрировано Минским горисполкомом решением от 22 ноября 2007 г. № 2720 в Едином государственном регистре юридических лиц и индивидуальных предпринимателей за № 101472333.

Юридический и почтовый адрес: Республика Беларусь, 220053, г. Минск, пер. Червякова, дом 21А, пом. 5, каб. 3
Почтовый адрес: Республика Беларусь, 220020, г. Минск, пр-т Победителей, д. 89, код. 2, пом. 10, каб. 18, 41. **Тел.: 8 (017) 216 00 09, 8 (029)654 10 10, 8(029)708 46 64.**

Для привлечения дольщиков к строительству по договорам создания объектов долевого строительства предлагаются для граждан, не состоящих на учете нуждающихся в улучшении жилищных условий, юридических лиц:

Стоимость 1 кв.м. 2-комнатных квартир (площадью 66, 68, 70м²) при оплате в рассрочку 1500 (одна тысяча пятьсот) долларов США, при условии 100% единовременной оплаты стоимость 1450 (Одна тысяча четыреста пятьдесят) долларов США;

Стоимость 1 кв.м 2-комнатных квартир (площадью 54 м²) при оплате в рассрочку 1550 (одна тысяча пятьсот пятьдесят) долларов США, при условии 100% единовременной оплаты стоимость 1500 (Одна тысяча пятьсот) долларов США;

3-, 4-комнатных квартир при оплате в рассрочку 1450 (одна тысяча четыреста пятьдесят) долларов США, при условии 100% единовременной оплаты стоимость 1400 (Одна тысяча четыреста) долларов США.

Стоимость неизменна до окончания строительства. Оплата за объект долевого строительства производится дольщиком поэтапно в соответствии с графиком платежей.

УНП 101472333

ИЗМЕНЕНИЯ В ПРОЕКТНУЮ ДЕКЛАРАЦИЮ
по объекту «Многokвартирный жилой дом по генплану № 3 со встроено-пристроенными помещениями общественного назначения по пр. Победителей в границах жилого района Лебяжий», опубликованную в газете «Звезда» 29.11.2013 года

Застройщик: Общество с дополнительной ответственностью «Айрон», зарегистрировано Минским горисполкомом решением от 30 ноября 2000 г. № 1397 в Едином государственном регистре юридических лиц и индивидуальных предпринимателей за № 100070331.

Юридический и почтовый адрес: Республика Беларусь, 220053, г. Минск, переулок Червякова, дом 21А, помещение 3, каб. 4, 6. **Тел.: 8 (017) 216 00 09, 8(029)654 10 10.**

Для привлечения дольщиков к строительству по договорам создания объектов долевого строительства предлагаются машино-места в двухуровневой подземной гараж-стоянке стоимостью 20010 долларов США.

Стоимость неизменна до окончания строительства. Оплата за объект долевого строительства производится дольщиком поэтапно в соответствии с графиком платежей.

УНП 100070331

Уважаемые акционеры!
Открытое акционерное общество «Постторг»
(г. Минск, ул. Клумова, 3)
СООБЩАЕТ О ПРОВЕДЕНИИ ВНЕОЧЕРЕДНОГО ОБЩЕГО СОБРАНИЯ АКЦИОНЕРОВ.

Собрание состоится 11 сентября 2014 года в 10.00 по адресу: г. Минск, ул. Клумова, 3.

Повестка дня:

1. Приобретение Обществом акций собственного выпуска по решению Общества.

С материалами, подготовленными к собранию, можно ознакомиться по адресу: г. Минск, ул. Клумова, 3, комната №45 с 8 сентября 2014 года по 10 сентября 2014 года с 10.00 до 13.00 и с 14.00 до 16.00 либо 11 сентября 2014 года по месту проведения собрания.

Регистрация участников собрания будет проводиться в день проведения собрания с 9.30 до 9.55 по месту проведения собрания.

Для регистрации при себе иметь следующие документы: акционеру Общества паспорт, представитель акционера – паспорт и доверенность. Список акционеров для участия в собрании будет составлен по состоянию на 1 сентября 2014 года.

Наблюдательный совет

УНП 100036531

белагропромбанк
традиция и будущее

С 13 августа 2014 года на основании постановления Правления Национального банка Республики Беларусь от 05.08.2014 № 501, размер ставки рефинансирования установлен в размере 20,0 процентов годовых.

В соответствии с условиями договоров ОАО «Белагропромбанк» сообщает о снижении процентных ставок по договорам банковского вклада «Универсальный», заключенным в период с 02.08.2004 по 05.03.2006 и «Сберегательный», заключенным в период с 25.10.2004 по 05.03.2006 на 0,5 процентных пункта с 14.09.2014.

ПОЗВОНИ В СВОЙ БАНК **136**

время работы Контакт-Центра Банка
8.00 - 20.00 - рабочие дни
8.00 - 18.00 - выходные и праздничные дни

Звонок со стационарного телефона, с мобильного телефона (liffe), velcom, МТС – по тарифам операторов связи.
Консультации оказываются бесплатно.

www.belapb.by

Лицензия на осуществление банковской деятельности №2 от 26 мая 2014 года, выдана Национальным банком Республики Беларусь. УНП 1006893551.

ИЗМЕНЕНИЯ В ПРОЕКТНУЮ ДЕКЛАРАЦИЮ
«Многokвартирные жилые дома в районе пересечения улиц Васнецова-Плеханова в г. Минске, 1-я очередь строительства», опубликованную в газете «Звезда» № 97 от 30 мая 2013 г. с изменениями от 7 августа 2013 г.

Застройщик: иностранное строительное унитарное предприятие «Атлант-М Строй» (ранее именованное Иностранное частное унитарное строительное предприятие «Атлант – М Строй» компании «Интеркар Холдинг ЛЛС» (сокращенно – ИП «Атлант-М Строй»)) доводит до сведения заинтересованных лиц о внесении изменений в проектную декларацию «Многokвартирные жилые дома в районе пересечения улиц Васнецова-Плеханова в г. Минске, 1-я очередь строительства», опубликованную в газете «Звезда» № 97 от 30 мая 2013 г. с изменениями от 7 августа 2013 г.

В опубликованных изменениях от 7 августа 2013 г. слова: «В разделе «Цена объекта долевого строительства» абзац первый заменить абзацем следующего содержания» читать как: «В разделе «Цена объекта долевого строительства» абзац первый дополнить абзацем следующего содержания». Дополнительный абзац считать вторым, а последующий абзац – третьим соответственно.

В первом абзаце раздела «Цена объекта долевого строительства» изменить количество квартир, предлагаемых для заключения договоров долевого строительства для граждан, не состоящих на учете нуждающихся в улучшении жилищных условий, с 50 (пятидесяти) на 43 (сорок три) (1-, 2-, 3-комнатные).

Во втором абзаце раздела «Цена объекта долевого строительства» изменить количество квартир, предлагаемых для заключения договоров долевого строительства для граждан, не состоящих на учете нуждающихся в улучшении жилищных условий, с 50 (пятидесяти) на 35 (тридцать пять) (1-, 2-комнатные).

До настоящего момента продолжает действовать система скидок в зависимости от типа квартиры, размера первоначального взноса, сроков внесения последующих платежей.

УНП 100058787

ДОПОЛНЕНИЯ В ПРОЕКТНУЮ ДЕКЛАРАЦИЮ
по объекту «Многokвартирный жилой дом со встроеными объектами торгового-общественного назначения №2 по генплану по пр. Дзержинского в границах пр. Дзержинского – ул. Цорса – ул. Железнодорожной – пер. Разинского – пер. 1-го Извозного в г. Минске» 1 очередь строительства, опубликованной в газете «Звезда» 11.06.2014 года следующего содержания:

Застройщик: Общество с дополнительной ответственностью «Айрон», зарегистрировано Минским горисполкомом решением от 30 ноября 2000 г. № 1397 в Едином государственном регистре юридических лиц и индивидуальных предпринимателей за № 100070331.

Юридический и почтовый адрес: Республика Беларусь, 220053, г. Минск, переулок Червякова, дом 21А, каб. 12. **Тел. 8 (017) 216 00 09.**

Для привлечения дольщиков к строительству по договорам создания объектов долевого строительства предлагаются для граждан, не состоящих на учете нуждающихся в улучшении жилищных условий, юридических лиц:

1-комнатные квартиры – при 100% оплате в течение 3 дней стоимость 1 м² 1350 долларов США, при оплате в рассрочку (30% в течение 5 дней, остаток ежемесячно равными долями по сентябрь 2015 года) стоимость 1 м² 1450 долларов США;

2-комнатные квартиры – при 100% оплате в течение 3 дней стоимость 1 м² 1300 долларов США, при оплате в рассрочку (30% в течение 5 дней, остаток ежемесячно равными долями по сентябрь 2015 года) стоимость 1 м² 1400 долларов США;

3-комнатные квартиры, 4-, 5-комнатные квартиры (2-уровневые, 19/20 этаж) – при 100% оплате в течение 3 дней стоимость 1 м² 1250 долларов США, при оплате в рассрочку (30% в течение 5 дней, остаток ежемесячно равными долями по сентябрь 2015 года) стоимость 1 м² 1350 долларов США.

Стоимость неизменна до окончания строительства.

Ознакомление дольщиков с планировками квартир, предлагаемыми для заключения договоров создания объектов долевого строительства, осуществляется в рабочее время ОДО «Айрон» по адресу: г. Минск, переулок Червякова, д. 21А, кабинет 12. Тел. 8 (017) 216 00 09, 8 (029)654 10 10, 8(029)708 46 64. Официальный сайт www.airon.by.

УНП 100070331

ИЗМЕНЕНИЯ В ПРОЕКТНУЮ ДЕКЛАРАЦИЮ
по объекту «Строительство многоэтажного одностороннего жилого дома со встроеными помещениями торгового-общественного назначения №72 по генплану по ул. Ясной», опубликованной в газете «Звезда» 09.01.2014 года следующего содержания:

Застройщик: Общество с дополнительной ответственностью «Айрон», зарегистрировано Минским горисполкомом решением от 30 ноября 2000 г. № 1397 в Едином государственном регистре юридических лиц и индивидуальных предпринимателей за № 100070331.

Юридический и почтовый адрес: Республика Беларусь, 220053, г. Минск, переулок Червякова, дом 21А, каб. 12. **Тел. 8 (017) 216 00 09.**

Для привлечения дольщиков к строительству по договорам создания объектов долевого строительства предлагаются для граждан, не состоящих на учете нуждающихся в улучшении жилищных условий, юридических лиц:

1-комнатные квартиры – при 100% оплате в течение 3 дней стоимость 1 м² 1350 долларов США, при оплате в рассрочку (30% в течение 5 дней, остаток ежемесячно равными долями по май 2015 года) стоимость 1 м² 1400 долларов США;

2-, 3-, 4-, 5-комнатные квартиры – при 100% оплате в течение 3 дней стоимость 1 м² 1250 долларов США, при оплате в рассрочку (30% в течение 5 дней, остаток ежемесячно равными долями по май 2015 года) стоимость 1 м² 1300 долларов США.

Стоимость неизменна до окончания строительства.

Ознакомление дольщиков с планировками квартир, предлагаемыми для заключения договоров создания объектов долевого строительства, осуществляется в рабочее время ОДО «Айрон» по адресу: г. Минск, переулок Червякова, д. 21А, кабинет 12. Тел.: 8 (017) 216 00 09, 8 (029)654 10 10, 8(029)708 46 64. Официальный сайт www.airon.by.

УНП 100070331

ИЗМЕНЕНИЯ В ПРОЕКТНУЮ ДЕКЛАРАЦИЮ
по объекту «Многokвартирные жилые дома со встроеными помещениями общественного назначения по генплану №№12, 13, 14, 20 в границах пр. Дзержинского, пр. Любимова, ул. Семашко», 2-я очередь строительства. Жилой дом №12 по генплану», опубликованную в газете «Звезда» 29.11.2013 года»

Застройщик: Общество с ограниченной ответственностью «БелБизнес-Ресурс», зарегистрировано Минским горисполкомом решением от 15 декабря 2006 г. № 2548 в Едином государственном регистре юридических лиц и индивидуальных предпринимателей за № 190782901.

Юридический и почтовый адрес: Республика Беларусь, 220053, г. Минск, переулок Червякова, дом 21А, помещение 3, кабинет 6.
Тел.: 8 (017) 216 00 09, 8 (017) 388 54 64, 8 (029)654 10 10, 8(029)708 46 64.

Режим работы по вопросам долевого строительства: понедельник – пятница с 9.00 до 17.00, обед с 13.00 до 14.00, выходные дни – суббота, воскресенье.

Для привлечения дольщиков к строительству по договорам создания объектов долевого строительства предлагаются для граждан, не состоящих на учете нуждающихся в улучшении жилищных условий, юридических лиц в жилом доме №12 по ГП:

2-, 3-комнатные квартиры – при оплате в рассрочку 1500 (Одна тысяча пятьсот) долларов США, при условии 100% единовременной оплаты стоимость 1400 (Одна тысяча четыреста) долларов США.

Стоимость неизменна до окончания строительства.

УНП 190782901

ИЗМЕНЕНИЯ В ПРОЕКТНУЮ ДЕКЛАРАЦИЮ
по объекту «Строительство Центра услуг населению по ул. Геологической в жилом районе Стяпкина», опубликованную в газете «Звезда» 30.04.2014 года.»

Застройщик: Общество с ограниченной ответственностью «БелБизнес-Ресурс», зарегистрировано Минским горисполкомом решением от 15 декабря 2006 г. № 2548 в Едином государственном регистре юридических лиц и индивидуальных предпринимателей за № 190782901.

Юридический и почтовый адрес: Республика Беларусь, 220053, г. Минск, переулок Червякова, дом 21А, помещение 3, кабинет 6.
Тел.: 8 (017) 216 00 09, 8 (017) 388 54 64, 8 (029)654 10 10, 8(029)708 46 64.

Режим работы по вопросам долевого строительства: понедельник – пятница с 9.00 до 17.00, обед с 13.00 до 14.00, выходные дни – суббота, воскресенье.

Для привлечения дольщиков к строительству по договорам создания объектов долевого строительства предлагаются:

Помещение (торговое, оказания услуг населению, кафе) на 1 и 2 этажах площадью до 14 м² до 125 м² – при 100% оплате стоимость 1 м² 1450 долларов США, при оплате в рассрочку стоимостью 1 м² 1550 долларов США.

Стоимость неизменна до окончания строительства.

УНП 190782901

ИЗМЕНЕНИЯ В ПРОЕКТНУЮ ДЕКЛАРАЦИЮ
по объекту «Строительство двух 19-этажных многоквартных жилых домов со встроеными объектами торгового-общественного назначения в квартале улиц Ржавецкая – ул. Проектируемая № 1 – Проектируемая № 2 в жилом районе Лебяжий. Жилой дом № 1 по генплану», опубликованную в газете «Звезда» 29.11.2013 года.

Застройщик: Общество с дополнительной ответственностью «Айрон», зарегистрировано Минским горисполкомом решением от 30 ноября 2000 г. № 1397 в Едином государственном регистре юридических лиц и индивидуальных предпринимателей за № 100070331.

Юридический и почтовый адрес: Республика Беларусь, 220053, г. Минск, переулок Червякова, дом 21А, помещение 3, каб. 4, 6. **Тел.: 8 (017) 216 00 09, 8(029) 654 10 10.**

Для привлечения дольщиков к строительству по договорам создания объектов долевого строительства предлагаются 2-, 3-, 4-, 5-комнатные квартиры.

Стоимость 1 кв.м 2-комнатных и 3-комнатных квартир при оплате в рассрочку 1450 (одна тысяча четыреста пятьдесят) долларов США, при 100% единовременной оплате стоимость 1 350 (одна тысяча триста пятьдесят) долларов США.

Стоимость 1 кв.м. 4-комнатных и 5-комнатных квартир при оплате в рассрочку 1 300 (одна тысяча триста) долларов США, при 100% единовременной оплате стоимость 1 250 (одна тысяча двести пятьдесят) долларов США.

УНП 100070331

ИЗМЕНЕНИЯ В ПРОЕКТНУЮ ДЕКЛАРАЦИЮ
по объекту «19-этажный жилой дом со встроеными административными помещениями в квартале ул. Аэродромная – ул. Левкова – ул. Володько», опубликованную в газете «Звезда» 26 февраля 2014 года.

Застройщик: Общество с дополнительной ответственностью «Белпромторг», зарегистрировано Минским горисполкомом решением от 31 августа 2000 г. № 970 в Едином государственном регистре юридических лиц и индивидуальных предпринимателей за № 100587654.

Юридический и почтовый адрес: Республика Беларусь, 220053, г. Минск, переулок Червякова, дом 21А, помещение 2, комната 6.
Тел.: 8 (017) 216 00 09, 8 (017) 388 54 64, 8 (029)654 10 10, 8(029)708 46 64.

Режим работы по вопросам долевого строительства: понедельник – пятница с 9.00 до 17.00, обед с 13.00 до 14.00, выходные дни – суббота, воскресенье.

Для привлечения дольщиков к строительству по договорам создания объектов долевого строительства предлагаются для граждан, состоящих на учете нуждающихся в улучшении жилищных условий в административных районах г. Минска, двухкомнатные, трех- и пятикомнатные квартиры.

Для нормативной площади без государственной поддержки: стоимость 1 м² 13 511 944 рубля.

Для площади, превышающей нормативную без государственной поддержки: стоимость 1 м² 14 759 017 рублей. Оплата за объект долевого строительства производится дольщиком одновременно в течение 10 календарных дней с даты регистрации договора.

УНП 100587654

ПЛАЦЬ ЗА ТЭХАБСЛУГОЎАННЕ АДНАПАКАЎЎКІ БУДЗЕМ ПА-НОВАМУ

Як стала вядома «Звядзе», змены парадка налічэння платы за тэхнічнае абслугоўванне аднапакавых кватэр. Гэта звязана з прыняццем Пастаянаў Савета Міністраў ад 12.06.2014 года №571.

Плата за тэхабслугоўванне па субсідаваным тарыфам для насельніцтва ўстаноўлена ў межах 20 кв. метраў агульнай плошчы, якія прыпадаюць на кожнага зарэгістраванага па месцы жыхарства плацельшчыка ЖКГ, і 10 кв. метраў агульнай плошчы на ўсю сям'ю. Плата за тэхабслугоўванне агульнай плошчы жылга памяшкання звыш названых памераў уносіцца па тарыфам, які забяспечвае поўнае пакрыццё эканамічна абгрунтаваных затрат на аказанне гэтай паслугі.

— Гэта значыць, што калі ў аднапакавых кватэрах, якая мае агульную плошчу, напрыклад, 36 кв. м, зарэгістраваны адзін чалавек, то ён будзе плаціць за тэхабслугоўванне па субсідаваным тарыфам 30 кв. м (20 кв. м

плюс 10 кв. м агульнай плошчы на сям'ю), — патлумачыла «Звядзе» намеснік начальніка разлікова-даведачнага цэнтру ЖРЭА-1 Фрунзенскага раёна Мінска Алена АСТРАГАЛОВАЯ. — Плата за абслугоўванне астатніх 6 кв. метраў будзе ўносіцца па тарыфам, які забяспечвае поўнае пакрыццё эканамічна абгрунтаваных затрат на аказанне гэтай паслугі.

Але з гэтага правіла ёсць два выключэнні. Так, калі вы — непрацуючы пенсіянер (пры дацягненні жанчынай 55 гадоў, мужчынай 60 гадоў);

— інвалід 1 або 2 групы, зарэгістраваны па месцы жыхарства, і пры гэтым адсутнічаюць зарэгістраваныя па месцы жыхарства працаздольныя члены сям'і, то вы будзеце плаціць за тэхабслугоўванне па субсідаваным тарыфам для насельніцтва незалежна ад агульнай плошчы памяшкання.

Каб атрымаць права на льготу, трэба падаць адпаведныя дакументы (пенсійнае пасведчанне, працоўная кніжка і інш.).

Святлана БУСЬКО.

ШТО ЗА «МОДА» — АБВАЖВАЦЬ ПАКУПНІКОЎ «ПАПЯРЭДНЕ»?

Міністэрства гандлю адзначае тэндэнцыю да павелічэння выпадкаў падману пакупнікоў.

У прыватнасці, накіраванам у судовыя органы больш за 40 спраў аб адміністрацыйных правапарушэннях скончыліся праверкі 25 аб'ектаў гандлю, праведзеных нядаўна гандлёвай інспекцыяй міністэрства па Віцебскай вобласці.

Парушэнні законадаўства аб гандлі ўстаноўлены ва ўсіх правяральных аб'ектах, незалежна ад іх месцазнаходжання. Факты рэалізацыі пратэрмінаваных тавараў выяўлены як падчас праверак гандлёвых аб'ектаў Ушацкага раёна (напрыклад, у краме «Глыбочка» знятыя з рэалізацыі 27 найменнаў тавараў, тэрмін годнасці некаторых з якіх скончыўся больш за два гады таму), так і пры наведанні віцебскіх крам буйнай сеткі «Родная старонка» (спынена рэалізацыя 38 найменнаў пратэрмінаваных тавараў на суму больш за 5 мільянаў рублёў). Сярод іншых выяўленыя парушэнні асабліва заклапочначасць выклікаюць выпадкі падману пакупнікоў. «Пры гэтым прыклад крам сеткі «Родная старонка», дзе ўстаноўлены факты абважвання пакупнікоў пры рэалізацыі папярэдне расфасаванай і ўзважанай прадукцыі, не адзінак. Гэтыя парушэнні характэрныя і для іншых буйных крам».

Сяргей РАСОЛЬКА

ОАО «Гомельхлебпродукт»
извещает владельцев акций Общества о том, что выплата дивидендов по итогам работы за 2013 год производится с 4 сентября по 31 декабря 2014 года. Физическим лицам выплата производится путем перечисления на расчетный счет.

УНП 400019080

РУП «Белпочта»
ОБЪЯВЛЯЕТ О ПРОВЕДЕНИИ ПЕРЕГОВОРОВ ПО ВЫБОРУ ПОДРЯДНОЙ СТРОИТЕЛЬНОЙ ОРГАНИЗАЦИИ ДЛЯ ВЫПОЛНЕНИЯ РЕМОНТНО-СТРОИТЕЛЬНЫХ РАБОТ НА ОБЪЕКТЕ «Текущий ремонт кровли помещения для зарядки аккумуляторов по ул. Вокзальная, 22 в г. Минске». Процедура переговоров состоится «19» августа 2014 года в 10.00 по адресу: г. Минск, пр. Независимости, 10.

Контакты для получения дополнительной информации: отдел капитального строительства – тел. 293-55-29, 293-55-28.

Уверенный представителем Белгосстраха по Фрунзенскому району г. Минска бланк страхового полиса по добровольному страхованию от несчастных случаев и болезней на время поездки за границу формы 2РН, 2ПР, серии БЛ № 0602325 считать недействительным.

УНП 100122726

Гродненский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки» ИЗВЕЩАЕТ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНОГО АУКЦИОНА ПО ПРОДАЖЕ ИМУЩЕСТВА

Наименование	Характеристика
ЛОТ 1	- Капитальное строение, инв. № 401/С-11655 (назначение – здание административно-хозяйственного), площадью 482,3 кв.м, расположенное по адресу: Гродненский р-н, Обуховский с/с, д. Котра. Составные части и принадлежность: тротуар из бетонных плит, асфальтобетонное покрытие, тепловая сеть 63,5 м.
	- Капитальное строение, инв. № 401/С-11653 (назначение – здание специализированное иного назначения), площадью 57,7 кв.м, расположенное по адресу: Гродненский р-н, Обуховский с/с, д. Котра. Составные части и принадлежность: навес, асфальтобетонное покрытие, ограждение из металлических сеток, металлические ворота.
	- Капитальное строение, инв. № 401/С-18230 (назначение – здание специализированное для ремонта и технического обслуживания автомобилей, в т.ч. автомобильные заправочные и газонаполнительные станции), площадью 12,5 кв.м, расположенное по адресу: Гродненский р-н, Обуховский с/с, д. Котра. Составные части и принадлежность: терраса, асфальтобетонное покрытие, площадка из бетонных плит, площадка для мусора из тротуарной бетонной плитки, площадка из тротуарной бетонной плитки вокруг здания, площадка из тротуарной бетонной плитки около заправочных колонок, асфальтобетонная дорожка к тротуару, бордюр, ограждение из сборных ж.б. плит, металлические ворота, канализационная сеть ливневая, 2 емкости 75 м.куб., 3 емкости 25 м.куб., технологический трубопровод АЗС, уборная дощатая, отбойник железобетонный.
	- Капитальное строение, инв. № 401/С-9640 (назначение – здание специализированное для общественного питания), площадью 374,1 кв.м, расположенное по адресу: Гродненский р-н, Обуховский с/с, д. Котра, ул. Молодежная, 2/2. Составные части и принадлежность: склад, подвал, стоянка для автомобилей из бетонных плит, тротуар из бетонных плит, тротуар из тротуарной бетонной плитки, тротуар из асфальтобетона, подъезд асфальтобетонный, тротуар асфальтобетонный, стоянка для автомобилей асфальтобетонная, канализационная сеть канализация 41,90 метра, ограждение металлическое на металлических столбах.
	- Капитальное строение, инв. № 401/С-11654 (назначение – здание специализированное для ремонта и технического обслуживания автомобилей, в т.ч. автомобильные заправочные и газонаполнительные станции), площадью 991,2 кв.м, расположенное по адресу: Гродненский р-н, Обуховский с/с, д. Котра, ул. Молодежная, 2/8. Составные части и принадлежность: пристройка, холл, пристройка, сарай, асфальтобетонное покрытие, бетонная плитка.
	- Капитальное строение, инв. № 401/С-9639 (назначение – здание гостиницы), площадью 661,3 кв.м, расположенное по адресу: Гродненский р-н, Обуховский с/с, д. Котра, ул. Молодежная, 2/4. Составные части и принадлежность: подвал, канализационная сеть фекальная 14,10 метра.
	- Капитальное строение, инв. № 401/С-1652 (назначение – здание специализированное иного назначения), площадью 131,3 кв.м, расположенное по адресу: Гродненский р-н, Обуховский с/с, д. Котра.
	- Капитальное строение, инв. № 401/С-11651 (назначение – здание специализированное складов, торговых баз, баз материально-технического снабжения, хранилищ), площадью 636,7 кв.м, расположенное по адресу: Гродненский р-н, Обуховский с/с, д. Котра. Составные части и принадлежность: сарай.
	- Капитальное строение, инв. № 401/С-11650 (назначение – здание специализированное для ремонта и технического обслуживания автомобилей, в т.ч. автомобильные заправочные и газонаполнительные станции), площадью 1682,9 кв.м, расположенное по адресу: Гродненский р-н, Обуховский с/с, д. Котра. Составные части и принадлежность: пристройка, сарай, асфальтобетонное покрытие, тротуар, тротуар, площадки из тротуарной бетонной плитки, тепловая сеть 39,80 метра.
	- Капитальное строение, инв. № 401/С-11656 (назначение – здание специализированное для обработки древесины и производства изделий из дерева, включая мебель), площадью 1006,8 кв.м, расположенное по адресу: Гродненский р-н, Обуховский с/с, д. Котра. Составные части и принадлежность: пристройка, погреб.
	- Капитальное строение, инв. № 401/С-11657 (назначение – здание специализированное энергетикой), площадью 40,6 кв.м, расположенное по адресу: Гродненский р-н, Обуховский с/с, д. Котра.
	- Капитальное строение, инв. № 401/С-22050 (назначение – сооружение специализированное автомобильного транспорта и автodorожного хозяйства), площадью 5319,0 кв.м, расположенное по адресу: Гродненский р-н, Обуховский с/с, д. Котра (подъездные пути). Составные части и принадлежность: асфальтобетонное покрытие, асфальтобетонное покрытие, бордюр.
	- Капитальное строение, инв. № 401/С-22133 (назначение – сооружение неустановленного назначения, наименование – сооружение благоустройства), расположенное по адресу: Гродненский р-н, Обуховский с/с, д. Котра. Составные части и принадлежность: ограждение (а1), ворота (а2), ограждение (а3), ворота (а4), ограждение (а5), ворота (а6), ограждение (а7), ограждение (а8), ограждение (а9), ворота (а10), ограждение (а12), газон (Б), бордюр (В), открытый водоем (Г), линия электропередачи 0,4 кв, линия наружного освещения.

Земельный участок	Кадастровый номер 422086003101000005, площадью 8,6941 га (назначение – эксплуатация и обслуживание зданий) по адресу Гродненский р-н, Обуховский с/с, д. Котра, ул. Молодежная, 2. Примечания: земельный участок имеет ограничения (обременения) прав в отношении: земельные участки, расположенные в водоохранных зонах водных объектов, площадью 7,8027 га.
Начальная цена продажи	18 188 870 983 (восемнадцать миллионов, сто восемьдесят восемь тысяч девятьсот восемьдесят три) белорусских рубля без учета НДС
Сумма задатка	1 818 887 098 (один миллиард восемьсот восемнадцать миллионов восемьсот восемьдесят семь тысяч девятьсот восемьдесят восемь) белорусских рублей
Продавец	ОАО «Гроднорайгосресурс», 230003, г. Гродно, ул. Пономарева, 27. Тел. 75-55-68, факс 8-017-210-84-93
Организатор торгов	Гродненский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки», г. Гродно, ул. Врублевского, 3, каб. 209, тел. 41-98-32
Условия аукциона	Вовлечение в хозяйственный оборот в течение трех лет с момента заключения договора купли-продажи. Возмещение продавцу стоимости услуг по определению рыночной стоимости объектов в размере 42 120 000 (сорок два миллиона сто двадцать тысяч) белорусских рублей.
Условия оплаты	По договоренности сторон
Срок заключения договора купли-продажи	Не позднее 20 рабочих дней с момента подписания протокола аукционных торгов
Номер р/с для перечисления задатка	Р/с 301 257 917 0017 в Дирекции ОАО «Белинвестбанк» по Гродненской области БИК 153001739 УНП 500833225

■ На вялікім экране

Узор псіхамагіі

дае магчымасць кожнаму далучыцца да якаснага кіно

Эстэтыка прагляду кіно на вялікім экране ніколі не жыве сабе. Таксама, як чытанне папярвых кніг, сузіранне імпрэсіяністаў у арыгінале і балет у тэатры, а не ў тэлефіры — мастацтва ў сваім натуральным выглядзе. Але зараз пра кіно. Аматыры «важнейшага з мастацтваў» сёння існуюць на сайтах анлайн, на тэрэнтах і ў крамах з калекцыямі класікі кіно на досках і кніжках.

Гарадскія кінатэатры часта не могуць прапанаваць кінаманам адпаведны іх запытам рэпертуар: маўляў, мала іх, кінаману, выдаткі не акупляюцца, прыдатных залуў няма і bla-bla-bla. Таму магчымасць убачыць арт-хаусныя/класічныя фільмы на вялікім экране кінатэатра — «добрага патрошка» — трапіла ў разрад далікатэаў ад мастацтва. Вытанчанай кухняй у нас займаецца праект Сінемаскор (купляе кіно для паказаў класікі, арт-хауса і рэтраспектывы), які з 14 жніўня ў «Ракете» выпускае ў тэатры пракат неадзначаны, але, несумненна, варты ўвагі фільм чылійска-мексіканскага рэжысёра Аляксандра Хадароўскага «Танец рэальнасці». Кіно, якое створана за трыццаці кіламетраў, але кажа пра рэчы, актуальныя для ўсяго свету, і для Беларусі ў прыватнасці.

Аляксандра Хадароўскі — рэжысёр, які здымае рэдка, але трапна. За яго плячыма — восем поўнаметражных карцін, якія аказаліся спрэчнымі настолькі ж, колькі асоба самога рэжысёра. Хадароўскі лічыцца таксама спірытуалістам, да следчыкам Таро і псіхатэрапеўтам. У апошняй іпастасі ён праславіўся распрацоўкай сістэмы псіхамагіі, дзякуючы якой можна пазбавіцца ад наступстваў дзіячых траўмаў. Не хочацца на прыём? Яго фільмы выклікаюць такі моцны шок, што аднойчы класіку (не пабаюся гэтага слова) прыйшлося ўцякаць ад раз'юшаных гледачоў на фестывалі ў Акапулька. Яго творчасць адкрытая, шматпланавая і смелая. Адзін з праектаў Хадароўскі збіраўся стварыць з удзелам Сальвадора Далі, але нешта там не атрымалася. Прынамсі, дакладна невядома, хто з іх перапаўняў бы іншага ў буйстве фантазіі. Самы часты прыметнік у сувязі з творчасцю Аляксандра Хадароўскага — сюррэалістычная. Нават яго знакімае фота, на якім ён пальцамі расцягвае павекі, як бы адсылае да таго ж Далі з шырока расплюшчанымі вачамі або эпізоду з «Андалузскага пса» Луіса Бунюэля з вокан і брытвай у галоўных ролях (суаднеслі?). Часам, дарэчы, рэжысёра называюць паслядоўнікам Бунюэля. І вось праз дваццаць тры гады з моманту стварэння апошняга фільма, ва Узросце восемдзесяці чатырох гадоў Хадароўскі зняў нешта неверагоднае, што затым паказалі ў пазаконкурснай праграме Канскага кінафестывалю. І (гукі фанфар) зараз гэты фільм будзе ў пракаме мінскага кінатэатра на мове арыгіналу з рускімі субцітрамі.

У аснову сюжэта «Танца рэальнасці» пакладзена дзяцінства рэжысёра (прыкладна як у «Амаркордзе» Федэрыка Феліні, але давайце без параўнанняў) у сямі ўкраінскіх эмігрантаў, якія жывуць у чылійскім горадзе Такалія. Магчыма, гэта і ёсць псіхамагія на практыцы, бо Хадароўскі быццам прапускае той час праз сабе зноў і зноў. Хто б мог падумаць! — Ён мае на дыску ўласнае дзяцінства.

Дзяцінства рэжысёра — гэта шэраг эпізодаў з жыцця сямі, дзе бацька — уладальнік крамы жаночай біяліны і пакарны, маці — яўрэйка, якая з-за сваёй духоўнасці часам здольная рабіць неверагодныя рэчы, вылучаючы сваёго мужа ад чумы або адраўляючы ў неба, нібы паветраны шарык, камень з пасланнем. Але усё ў працэсе. А спачатку мы бачым Аляксандра ў двух абразках. Пялюдкамі бацькі: слабак, якога трэба жорстка дрэсіраваць з крыкамі нахтал «Трэба быць моцным; трэба быць смелым; трэба трыццаць; трэба трэніраваць вытрымку» і іншае. А маці Сара бачыць у сьне сваёго бацьку, які зваліўся з падпаленым факелам у бочку спірту і рэйкарнаваўся ў Аляксандра. Самы што ні на ёсць «спіру» з першых эпізодаў. Голы мужчына, які ў танцы з факелам залазіць па прыступкі з бочкай і правальваецца ў адну з іх (цікава даведацца, як гэта праіраваў у візуальным мастацтве, ці не так?). Стрыжка бляных валасоў хлопчыка ў выглядзе зняцця нечага нахталт парька (з адпаведнымі гукамі). Рыба, якая павалілася з хвалей на бераг быццам з-за кінутага ў мора каменя. Рэжысёр не баіцца сабраць у кадры, напрыклад, натоўп калек (нібыта баючыся, што гэта траўмае далікатных гледачоў) або чалавечай галізіны, або паказу радыкальных настрояў. Далей больш: уявіце рытуал лянчана Сарай сваёго мужа ад чумы з дапамогай спраўлення на яго малой патрэбы (перадачы Боскае выльчэнне). Так, у самым адкрытым выглядзе. Не, гэта не глядзіцца агідна.

Фільм «Танец рэальнасці» ні ў якім выпадку не проста фільм пра дзяцінства, не проста ўспамін, не проста настальгія (і наогул, ці ёсць яна там?). У гэтай карціне камунізм/нацыяналізм/дыктатура, антысэмітызм/сацыяльнае прадзятасць/нелюбоў да калек, тут вар'яч/не з гэтага свету/прадказальнік/рэлігійныя фанаткі. Усё гэта ў яркіх, мільх сэрцу аўтара малюнках у абразках, спалучэнне якіх у агранцы магутнай рэжысёрскай фантазіі стварае карцінку, якую не проста цікава глядзець, але і складана забываць (ды і няма чаго). Арганічны сюррэалізм Хадароўскага паддыдзе і для слабых нерваў, выносіць яго за рамкі цікавага масавага гледача немагчыма, бо «Танец рэальнасці» — фантастычна ёмісты і займальны фільм (у першую чаргу за кошт нязвыклі ваку смелай манеры) рэжысёра, які, здаецца, з узростам нічога не губляе. Нават вонька (абаяльна да немагчымасці).

Таму глядзець пажадана кожнаму.

Ірэна КАЦЯЛОВІЧ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Пашчасліва папрацаваць у адной з лепшых у краіне гаспадарак — «Альгоўскае». У савецкія гады гэты калгас насяі імя Чырвонай Арміі і быў мільнерам. Сёння ў «Альгоўскім» вырошчваюць нават вінаград і кавуны. А яшчэ ў гаспадарцы вялікі статак кароў — іх тут больш за 1,2 тысячы. Да кароў стомлены за дзень карэспандэнт так і не дабраўся.

У памочнікі хачу!

Без гумару — ніяк. Атрымаўшы заданне ад мінскага начальства — папрацаваць памочнікам камбайнера, адразу чамусьці ўспомніў савецкі мультфільм пра папуя Кешу. Памятаеце, як ён кіраўніцтваў на свайго гаспадара-хлопчыка, палячэў з кватэры і на дарозе сустраў трактарыста? І трапіў у вёску... Каб аддзячыць нейкім чынам за гасціннасць свайму новаму сябру, папуя вырасціў на трактары яму дапамагчы. Скончылася усё тым, што птушка, у якой «крылы не з таго месца растуць», трактар утапіла. Але ж у горадзе, куды механізатар прыслаў папуя гаспадару ў паштовую скрынку, Кеша, у ватуціцы і кепцы, расказваў пра ўборку, сушку, у якіх «браў удзел»... Міжволі напярэдадні камандзіроўкі адчуў сабе ў ролі таго Кешы. Жонка шчыра пасмяялася, калі пачула ад мяне пра «асабліва важнае» заданне. Маўляў, твой рэдактар яшчэ вельмі пашкадуе, што адправіў працаваць на камбайне менавіта цябе.

Ірына ПАЛЯКОВА, намеснік па ідэалагічнай рабоце старэйшій СВК «Альгоўскае», трохі здзіўлялася маёй просьбе дазволіць стаць памочнікам камбайнера. Яна і рэштлумачыла, што цяпер няма такой пасады. Шчыра папярэдзіў яе, што я — «тыповае дзіця гарадскіх джунгляў». Таму, вядома, наўрад ці вельмі дапамагу ў барацьбе за ўраджай. Але паабяцаў, што «страты збожжавых» будуць мінімальныя. Дзе пастароўся «нікуды не ўлезці»... Жанчына паставіла толькі адну умову: каб не вельмі перашаджаў. Вядома, у механізатары гэтыя дні — самыя напружаныя.

Дзяміко НАДЗІРАШВІЛІ, кіраўнік СВК «Альгоўскае», з-за вялікай занятасці ўдзяліў карэспандэнту «Звязды» ўсяго некалькі хвілін.

— Канешне, зрабіце рэпартаж. Чаму па-ранейшаму наша гаспадарка ў ліку лепшых? Дык традыцыя ў нас такая. Мы працягваем справы былога кіраўніка калгаса, легендарнага Героя Сацыялістычнай Працы Міхаіла Ісакавіча Каца. Ганаруся тым, што лёс мяне звёў з гэтым чалавекам. Ён многіма мяне навучыў. Людзі ў нас надзейныя, гультаёў няма, пастаянна ўдзельнічаюць у «Дажынках». Хто працуе старанна, заробляе добра, — расказвае Дзяміко Шатаевіч.

Ірына Палякова вырашыла, што на жыве мною будзе кіраваць неаднародны ўдзельнік рэспубліканскага фестывалю-кірмашу працяўнікоў вёскі Сяргей Воранаў. Па дарозе Ірына Міхаілаўна расказала пра тое, што поле, дзе я буду працаваць, тутэйшыя называюць «Хвасты самалётаў». А усё таму, што калёсіцы пачав знаходзіліся ваенная частка транспартнай авіяцыі. Паказала ангар вышынёй, напэўна, у пяціпавярховы дом, дзе рамантавалі тыя насамрэч гіганцкія самалёты. На тэрыторыі, якая раней выкарыстоўвалася для патрэб абароны, цяпер прадрываемы свабодны эканамічная зоны «Віцебск».

Эканоміць на ўраджай нельга

Здзіўля, што галоўны аграном гаспадаркі — карэны мінчані. — Мае бацькі ў Мінску жывуць. Я там вырас. У вёску трапіў на працу пасля Горацкай сельскагаспадарчай акадэміі... У цэлым у нас уборачная плошча збожжавых складае 2250 гектараў. Уборка праходзіць у сціслы тэрмін. А усё таму, што ў нас нармальна забяспечана тэхніка... Вядома, сушыльні сёлета асабліва роллю не адгрываюць. Збожжа практычна сухое, гатовае. Думаю, дзён праз дзесяць жыво завершым. Ураджайнасць — 61 цэнтнер

з гектара. Сёння мы ўжо перавыконваем план дзяржаўнага закупу збожжавых... Пшаніца — уся трэцяя класа — для нашых умоў вельмі якасная. Вы будзеце дапамагаць убіраць ячмень. Новы сорт — «Фэст» ад беларускага інстытута земляробства, — расказа-

падчас яе, калі ёсць неабходнасць, трэба чысціць машыну і ключы камп'ютэра падносіць, калі папросіць, — расказвае Арцём.

Саме першае заданне я ледзь не праваліў. А ўсяго ж толькі і трэба было працэраць лабавое шкло камбайна КЗС 1218 «Палессе». Кабіна

вае Дзяніс БЕРАСНЕЎ, галоўны аграном СВК «Альгоўскае». Паводле яго слоў, у тэхналогіі вырошчвання збожжавых дробязь не бывае. Калі ўжо ўклалі ў зямлю поўны комплекс мінеральных угнаенняў, пасяліў, натуральна, трэба і далей рабіць усё якасна. Прыбне падлічыць, колькі можна зарабіць, калі прытрымлівацца тэхналогіі, і наадварот — страціць. Выдаткі на апрацоўку зямлі «на навуцы» акупляюцца ў разы, толькі б рабілі усё своечасова і поўнасцю.

Замяніў... школьніка

Усяго ў гаспадарцы восем экіпажаў камбайнаў. Машыны, якія перавозіць збожжа, ледзь паспяваюць прымаць у кузавы ўраджай. Арцём Бераснеў, камбайнер і сын галоўнага агранома — «напалову гарадскі». Жыве ў вёсцы, а ездзіць у Віцебск у школу на аўтобусах. Ён вяртаў невялікі інструктаж. — Вы туды, дзе нешта рухаецца, не лезце. У прыватнасці, на бункер заходзіць нельга. Правады не чапайце. Трэба ўручную абрываць сідбелы, калі за камбайнам не ўбрана засталася. Перад пачаткам уборкі і

ны, што лепш бы не адчыняў. Між іншым, пры зачыненых дзвярах у кабіне ніякага шуму і пилу.

Падчас жыва я стараўся «апраудаць высокі давер». Вельмі стараўся падказаць майму часоваму начальніку, дзе ёсць на шляху перашкоды. Напрыклад, убачыўшы перад камбайнам вялікі камень...

Сяргей Мікалаевіч расказаў, што бацька яго таксама быў механізатарам.

— Падчас жыва, вядома, не расслабіўся. К 7 гадзінам раніцы прыходзім на працу, рытуем камбайн. Так, кормячы нас у полі. Дамоў ідзею каля дзесяці вечара. Нядаўна свой асабісты рэкорд паставіў — 160 тон збожжа намалаціў за суткі. Неўзабаве намалаціў 1,5 тысячы тон. Вядома, за старанную працу налічваюць добрыя грошы: калі не памыляюся, 700 тысяч рублёў штодня зрабіць можна. Мне ж зарплата выплачваецца, як усім, — па выніках месяца. Зімой што, калі ўраджай не будзе, то і грошай не будзе.

Рэптам яго перабіў жаночы голас: рабатызаваная сістэма павараліла, што бункер напоўнены на 70%.

Калі б вытрымаў цэлы дзень у ролі памочніка, я зрабіў бы мо 400 тысяч рублёў. Але ж наўрад ці здароўя хапіла б. Папраціўся на больш, як мне падалося, лёгкую працу — кавуны збіраць.

Кавуны яшчэ спеюць, вінаград — калі ласка

Пазбіраць ураджай кавуноў запарсілі прыхаць пазней, бо яны яшчэ не паспелі.

САБАЧАЯ ПРАЦА

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

«БАЯВОЕ ХРЫШЧЭННЕ МЫ ПРЫНЯЛІ Ў КРАСНАПОЛЛІ»

«Гаворка аб стварэнні ў Міністэрстве па надзвычайных сітуацыях уласнай кіналагічнай службы ўпершыню зайшла ў 2002 годзе. Прадвытавана гэта было тым, што падчас узвядзення аб'ектаў некалькі будынкаў, пад заваламі якіх апынуліся людзі. І паўстала пытанне: як зрабіць так, каб пацярпелых можна было знайсці аператыўней? Бо дакладнае месцазнаходжанне людзей часта невядомае, а дабрацца да іх трэба як мага хутчэй, каб паспець аказаць медыцынскую дапамогу. На той час у замежных пахоўкавых службах наяўнасць кіналагічнай службы была абавязкова. Баявое хрышчэнне беларускіх ратаўнікоў кіналагаў адбылося ў студзені 2004 года, калі ў сярэдняй школе № 1 Краснаполля абрынуўся дах спартыўнай залы... Наша служба тады была зусім маладой, але нараканыя на свой адрас мы не пацэлі.

Цяпер жа ў кожным абласным цэнтры пры пажарных аварыйна-выратавальных атрадах створана па адным кіналагічным разліку. Выключэнне — Гомель, там працуюць чатыры кіналагі. І п'яць разлікаў размешчана на базе Рэспубліканскага атрада спецыяльнага прызначэння ў сталіцы. Тады ж, у першыя месяцы працы, пачала стварацца і ўнікальная трэніроўная пляцоўка для сабак. Якіх толькі трэнажораў тут няма — і лясцыцы, і навясны мост, і падземны лабірынт, і імітатар завалаў са старых аўтамабільных пакрышак, і нізка нацягнутая над зямлёй сетка... Адным словам, мы ўласнымі рукамі стварылі усё, каб падрыхтаваць сабак максімальна якасна.

■ На слыху

Наперакор агню

Трывожнае паведамленне аб узгаранні сенасховішча паблізу вёскі Лукаўляны выратавальнікі Гродзенскага раёна прынялі ноччу ад вартуўніка мясцовага сельсаветаператыва.

Да месца надзвычайнага здарэння накіраваліся 6 пажарных разлікаў і работнікі гаспадаркі. Паколькі тушэнне агню вадой у такіх выпадках малаэфектыўнае, прынялі рашэнне неадкладна правесці адрэзку сена. Што і зрабілі з выкарыстаннем пагрусчыкаў. Пры гэтым грамадзян дзейнічалі Іван Скамарошка і Іван Тумель — члены добраахвотнай пажарнай дружны з вёскі Індра. Яны знаходзіліся за чатыры кіламетры ад сенасховішча і, прыбыўшы туды першымі, стрымлівалі распаўсюджванне полымя да прыезду прафесійных агняборцаў. Сумесня дзейні работнікаў МНС і сельгаспрадпрыемства дазволілі выратаваць практычна ўвесь запас сена: з 70 тон пашкоджана толькі 1,5 тоны.

Прычына пажару высвятляецца. Найбольш верагодна версія, што адбылося самаўзгаранне, паведамляе прэс-служба Гродзенскага абласнога ўпраўлення МНС.

Барыс ПРАКОПЧЫК.

Затрыманы ветпрепараты на 1,2 мільярда

Супрацоўнікі Віцебскай мытні на беларуска-расійскай мяжы затрымалі аўто, на якім бё суправаджальных дакументаў везлі ветэрынарныя препараты коштам больш за 1,2 мільярда рублёў. Як удакладнілі «Звяздзе» на мытні, аўто спынілі ў Лёзненскім раёне. Препараты вывозілі ў Расію на аўто «ДАФ». У кіроўцы, грамадзяніна нашай краіны, не было на груз ветэрынарных сертыфікатаў і таварна-транспартных накладных. Пачаты адміністрацыйны працэс.

Аляксандр ПУКШАНСКІ

АБ ЛАБРАДОРЫ ЗАМОЎЦЕ СЛОВА...

«Мушу зрабіць акцэнт на тым, што для выканання спецыяльных функцый прыдатна не ўся парода цалкам, а канкрэтныя яе прадстаўнікі. Крытэрыў адбору шмат. Гэта добрае фізічнае здароўе, адсутнасць агрэсіўнасці, выдатны нюх, здольнасць да хуткага навучання, добрае стаўленне да незнаёмых людзей. Трэба памятаць і пра тое, што трох-і шасцімесячнае шчаня — гэта зусім розныя істоты як па фізічным, так і па псіхалагічным развіцці. Калі мы бачым пэўныя дэфекты паводзін і характары — гэты сабак таўт жа адбракоўваецца. Мы ахвотней за ўсё працуем з лабраторамі. Сабакі гэтай пароды працуюць у выратавальных службах усяго свету і лепш за ўсё адпавядаюць нашым крытэрыям.

Але гэта не значыць, што ратаўнікам не могуць служыць іншыя пароды. Падчас шматлікіх збораў, вучэнняў і семінараў мы бачылі кіналагаў з самымі рознымі сабакамі — ад здавалася б, бясхобных каваў да прадстаўнікоў байроўскіх відаў кшталту пігбуляў і бультэраў. Паспяхова праца ў нашай справе немагчыма без цеснай сувязі паміж сабакамі і кіналагам. Яны мусяць чуць і разумець адзін аднаго...»

ЯК САБАКІ ЛЮДЗЕЙ ЛЕЧАЦЬ

«Дзя гэтага з'явілася ў нас дзякуючы збегу абставін. У 2005 годзе мы паехалі на вучэнні ў Польшчу. І на адной з машын тамтэйшых ратаўнікоў выладова заўважыў надпіс «Догатэрапія». Пачалі распытваць палякаў, што да чаго. І аказалася, што тамтэйшых ратаўнікі перыядычна ездзілі з сабакамі ў дамы састарэлых. Здавалася б на першы погляд: што тут такога, калі

стараы кідае сабаку мячык, а той яго прыносіць? Аднак дзякуючы такой няхітрай метадыцы паліпаюцца пэўныя функцыі арганізма. Не кажучы ўжо пра становачы псіхалагічны эффект.

Паглядзелі мы на тое, як гэта працуе, і вырашылі зрабіць штосці падобнае ў Беларусі. Спачатку планавалі працаваць, як і нашы польскія калегі, з дамамі састарэлых, а пасля выладова вышлі на Рэспубліканскі рэабілітацыйны цэнтр для дзвюх-інвалідаў і прапанаваўлі яму свае паслугі. Скажаць па правду, спачатку нас крыху пабойваліся. І гэта зразумела: у людзей сабака за частую асацыюецца з чымсьці злосным, агрэсіўным — насамрэч, хто з гэтым не сутыкаўся? Са свайго боку, мы запэўнівалі, што ніякіх канфліктных сітуацый не ўзнікне, што ў нашых сабаках мы ўпэўнены на тысячу працэнтаў, што яны нават голас не павысяць на дзіця. На першыя заняткі сабраўся ўвесь дарослы калектыў рэабілітацыйнага цэнтры — выхавальнікі, медыцыны, рэабілітолагі, псіхологі... Як толькі малыя ні гулялі з сабакамі, за што іх толькі не цягалі — за вушы, лапы, хвасты... Усё прайшло добра,

а праз некалькі заняткаў сумненні наконт магчымага нанясення шкоды дзвюм адпалі наогул. Так мы пачалі сістэматычна ездзіць да дзетак з абмежаванымі магчымасцямі. Аднак шмат часу мы прысвяцілі гэтым у немож, бо на нас ускладзена асноўная функцыя — быць пастаянна гатовымі да пошуку людзей пад заваламі...»

Прафесійны век сабакі ў кіналагічным разліку МНС не вельмі вялікі. Кантрольны ўзрост для службы наступае ў восем гадоў. Пасля гэтага рашэнне аб далейшай службе чатырохлапага памочніка прымаецца камісійным шляхам. Але ў любым выпадку далейшы лёс сабакі залежыць ад яго здароўя. Адно могуць у дзесяцігадовым узросце даць форму маладым, а іншыя дажываюць да васьмі гадоў ужо з падарваным здароўем. Пры становачым рашэнні камісіі тэрмін службы сабакі падаўжаецца на год. Калі ж «ветэран» забракаваў, яго, як правіла, збіраюць да сабе трэнеры-кіналагі. Сяброў, з якімі яны правялі ў розных сітуацыях не адзін год, тут не кідаюць на волю лёсу.

Вяляр'ян ШКЛЕННІК.

В связи со снижением ставки рефинансирования Национального банка Республики Беларусь с 20,5% до 20% годовых, ОАО «БПС-Сбербанк» с 13.08.2014 устанавливает по вновь привлекаемому и автоматически продлеваемому депозитам физических лиц в белорусских рублях следующий размер процентов:

Наименование депозита / сумма депозита	Размер процентов (годовых) по срокам привлечения				
	90–189 дней	190–369 дней	370–500 дней	501–750 дней	751–1000 дней
«Сохрания»					
от 500 тыс. — до 5 млн.	14,5(СР-5,5 п.п.)	16,75(СР-3,25 п.п.)	18,75(СР-1,25 п.п.)	20,25(СР+0,75 п.п.)	22,75(СР+2,75 п.п.)
от 5 млн. — до 25 млн.	16(СР-4 п.п.)	17,75(СР-2,25 п.п.)	20(СР)	22(СР+2 п.п.)	24(СР+4 п.п.)
от 25 млн. — до 100 млн.	16,75(СР-3,25 п.п.)	18,5(СР-1,5 п.п.)	20,5(СР+0,5 п.п.)	22,75(СР+2,75 п.п.)	24,75(СР+4,75 п.п.)
от 100 млн.	17(СР-3 п.п.)	18,75(СР-1,25 п.п.)	21(СР+1 п.п.)	23(СР+3 п.п.)	25(СР+5 п.п.)
«Пополняя»					
от 500 тыс. — до 5 млн.	14,25(СР-5,75 п.п.)	16,5(СР-3,5 п.п.)	18,5(СР-1,5 п.п.)	20,5(СР+0,5 п.п.)	22,5(СР+2,5 п.п.)
от 5 млн. — до 25 млн.	15,75(СР-4,25 п.п.)	17,5(СР-2,5 п.п.)	19,75(СР-0,25 п.п.)	21,75(СР+1,75 п.п.)	23,75(СР+3,75 п.п.)
от 25 млн. — до 50 млн.	16,5(СР-3,5 п.п.)	18,25(СР-1,75 п.п.)	20,25(СР+0,25 п.п.)	22,5(СР+2,5 п.п.)	24,5(СР+4,5 п.п.)
от 50 млн. — до 100 млн.	16,75(СР-3,25 п.п.)	18,5(СР-1,5 п.п.)	20,5(СР+0,5 п.п.)	22,75(СР+2,75 п.п.)	24,75(СР+4,75 п.п.)
от 100 млн.	16,9(СР-3,1 п.п.)	18,7(СР-1,3 п.п.)	20,9(СР+0,9 п.п.)	22,9(СР+2,9 п.п.)	24,9(СР+4,9 п.п.)
«Управляя»					
1,5 млн.	9(СР-11 п.п.)	11(СР-9 п.п.)	13(СР-7 п.п.)	15(СР-5 п.п.)	17(СР-3 п.п.)
5 млн.	10(СР-10 п.п.)	12(СР-8 п.п.)	14(СР-6 п.п.)	16(СР-4 п.п.)	18(СР-2 п.п.)
25 млн.	13(СР-7 п.п.)	16(СР-4 п.п.)	18(СР-2 п.п.)	20(СР)	22(СР+2 п.п.)
100 млн.	14(СР-6 п.п.)	1			

Мы там былі

Пра Швейцарыю мы ведаем у асноўным тое, што там жывуць замочныя, у краіне ёсць горы, смачны шакалад, моцныя банкі і прыгожыя краявіды. Нават у нас, калі недзе бацаць прыгожыя пагоркі, любяць казаць: «Гэта наша Швейцарыя».

Надаўна, на шляху ў Італію, упершыню трапіў «арыгінальную» Швейцарыю. І цяпер нашу Лагойшчыну буду называць толькі Лагойшчынай, а Сігудай — Сігуддай.

Альпы трэба бачыць. Горы займаюць амаль усю Швейцарыю. Прыгожа. Але ў гэтай прыгажосці трэба яшчэ і жыць. Тым больш краіна не мае ніякіх карысных выкапняў.

Калісьці сам папрацаваў у рэах Крайны Паўначы. Там змаваць было цяжка. Але тое быў далёкі край, і за працу давалі добрыя люты, год за два залічвалі. Тут, ля славуага перавалу Сан-Бернардына, ёсць гарадок, які ў зомовы час на некалькі месяцаў застаецца сам-насам з прыродай. Сумёты забіваюць шашу, і яе на зіму закрываюць.

Непагадзь не дазваляе і выкарыстоўваць авіяцыю, мясцовыя жыхары застаюцца адзінакімі ад Вялікай зямлі. Зразумела, усё неабходнае запасаюць з восені. І ваенны гарнізон тут пастаўлены спецыяльна — з добрай медслужбай і магутнай аварыйна-выратавальнай тэхнікай.

ЛЕТАМ ПРАЗ...

НАТАТКІ АБ ВАНДРОЎЦЫ ПА АЛПЫЙСКОЙ ШВЕЙЦАРЫІ

СНЕЖНЫ СУМЁТ

Пакуль лета, і аўтамабіль спакойна ўзвёз нас на стромкіх сярпацінках на сам перавал. Ведалі, што едем па адной з самых велічных дарог свету. Спыніліся, дзе было можна, выйшлі паглядзець захапляльныя панарамы. У лёгкім адзенні выскочылі — унізе ж снёга неймаверная. А тут тэмпература амаль пад нуль. Не то дождж, не то мокры снег царуеці. Паветра — нібы ў нас раннім сакавіком: свежае, амаль марознае. І снег. Ён тут не растае ніколі, сучэльнай коўдрай уціпае схілы.

Ля будынкаў парламента і цэнтральнага дзяржаўнага банка — плошча з пульсуючымі міні-фантамамі — на колькасці кантонаў, на якія падзелена краіна. І моладзь смела абліваецца з іх вадой, стараючыся трапіць пад фантан свайго роднага рэгіёна. А потым бягуць выкручваюць адзенне на ганак парламента.

Непадалёку спыніўся грузавы «мерседэс». Мог бы той лёгка аб'ехаць перавал па спецыяльнай трапаві пад гарой шасцікіламетровым тунэлі. Але вадзіцель не спалохаўся больш цяжкай дарогі, каб па-лабавацца мясцовай прыгажосцю. «Дзе-нідзе раскоднай паліва пад сто літраў на 100 кіламетраў падскокваў, але машына добра цягне, тармазы моцныя», — расказвае. Дарогі тут у гэтай краіне раўняюцца. Што ў нізін, што ў гарах, што ў шматлікіх горных тунэлях — ні ямкі, ні каменчыка. На высокагорнай стаянцы, дзе мы прыпыніліся, па яе края абсталюваліся сцэкавыя студні.

Паводка тут не пагражае нават пры самых моцных ліўнях.

Што краіна асабліва, зразумелі, яшчэ калі толькі перасяклі мяжу з Аўстрыяй. Аўстрыйцы таксама няблага жывуць. А для самай мяжы месціліся гарадскія лешчыцы. І там, на градках, пабачыў карціну, тут па-добронаму да нашай — некалькі жанчын ці то палопі, ці то ягады збіралі — сталі, сагнуўшыся долу так, як у нас раней калгасніцы буркі ўручную прапалвалі.

А вось у Швейцарыі так не працуюць. Раўняюцца, нібы вычарчаныя пад лінейку палі ціснуцца паміж гор. Ці прырода так акуратна пастаралася, ці людзі іх выраўнавалі? Не скажаў нам пра гэта і мясцовы фермер, з якім завялі гутарку. Заўважылі сістэму «джыпіэс» у кабіне яго трактара. Франц хоць і прахыў тут усё жыццё, але не ўпэснанаду воку даярае пры сьвюбе, а касмічнаму спадарожніку. Пацікавіліся, які даход дае гаспадарка. «Ведаецца, у нас, у Швейцарыі, за даход можна не клапаціцца. Кожны, хто мае працу, будзе мець і заробак!»

Адпрацаваўшы, наш суразмоўца загнаў трактар у агарчык, пабудаваны проста на яго палетках, склаў там усе прылады, прычынны дзверы і з'ехаў на легкаваля. Ні замкоў на дзвярах, ні сігналізацыі не пакінуў.

Пра цэны ў гэтай краіне асобны сказ. Яны тут кусаюцца, амаль у два-тры разы

мі міні-фантамамі — па колькасці кантонаў, на якія падзелена краіна. І моладзь смела абліваецца з іх вадой, стараючыся трапіць пад фантан свайго роднага рэгіёна. А потым бягуць выкручваюць адзенне на ганак парламента. Міма праходзяць чыноўнікі ў строгіх касцюках пад гальштукі, некаторыя прыпыняюцца, каб пасмяяцца з незадачлівых фантанёраў. Зразумела, ніхто нікога не праганяе, паліцыі і блізка не відаць (гэта зусім не азначае, што яе наогул няма).

Дарэчы, фантану ў швейцарскай сталіцы — безліч. У кожнага свая гісторыя. Былі калісьці драўляныя. А недзе на мяжы XV і XVI стагоддзяў перааробілі іх на каменныя. Сёння, як і раней, піць вадку з іх можна смела. Самай смачнай падалася нам вада з фантана на вядомай Кветкавай вуліцы. Вядомай дзякуючы фільму «Смянацца імгненна» ясны: на яе Шцірліц накіраваў свайго сувязнога, прафесара Плейшнера. Толькі бернская Кветкавая мала падобная да той Кветкавай з фільма, бо карціну здымалі не тут, а ў савецкай Прыбалтыцы.

Рэжысёры закрывалі: «Матор!», і пачалася праца. Вось яна, магія спраўднага кіно, якое мы ў сьвюбе пачалі забываць. Кожны рух акцёраў, кожнае слова заважвала, а потым яны яшчэ і станцавалі нешта пад музыку. Ці то для фільма, ці то для глядачоў, якіх сабралася багата побач. Уся вуліца замерла, бачны высокі прафесіяналізм.

Старадаўнія кварталы швейцарскай сталіцы адметныя яшчэ сваімі аркадамі. Гэта такія працяглыя навісы ля дамоў уздоўж вуліц, дзе вельмі зручна хавацца ад дажджу ці ад снёгі. Мы там і хадзілі ў снёгу, высоквоваючы толькі глынуць вады з чарговага фантана.

Берн мне здаўся больш строгім, чым другі швейцарскі горад, куды мы потым завіталі. Люцэрн — гэта весела. Тут і плітка пад нагамі заліваецца колераў, і фасады пабудовы размаляваны вясёлымі карцінкамі. На многіх дамах велічныя фрэскі распяваюць, па якіх прычынах і чаму менавіта тут пабудаваны гэты будынак. Міжволі падумалася, а што можна было б напісаць і якімі фрэскамі растлумачыць прычыны з'яўлення некаторых свежых мінскіх новабудоваў, што выклікалі спрэчку грамадскасці.

Тут яшчэ і карнавалы ладзяцца часцяком. Але на наш дзень яны не выпалі. Вечарам прыгожа падсвечваюць берагі гарадскіх азёр і каналаў. І тады нават даросламу падаецца, што ты трапіў у казку.

Візітная картка Люцэрна — 170-метровы драўляны мост, самы старажытны ў Еўропе.

Лета ў горадзе

Сытыя лавы, экзатычныя індзейцы і танцы пад дажджом

Мінскі заапарк адзначыў 30-годдзе. Старажылы памятаюць: яшчэ некалькі дзесяцігоддзяў таму ў пойме Свіслачы ў Чыжоўцы месціліся, па сутнасці, проста адкрытыя жывыя куткі клуба аматараў жывёл пры Мінскім аўтазавадзе. Сёння ж калекцыя жывёл у сталічным заапарку складае больш як 4000 асобін амаль 400 відаў, а колькасць наведнікаў перавышае паміўлёна чалавек за год.

Свой «круглы» дзень нараджэння заапарк святкаваў з размахам, запрасіўшы ўсіх ахвотных на адмысловую праграму «Вакол свету за 30 гадоў». Самыя маленькія госці з задавальненнем забавляліся на батутах і атракціёнах, надзімалі і лавілі мыльняны бубалкі, кармілі і гладзілі ягнят і казынят на кантактнай пляцоўцы.

Школьніку запрасілі да ўдзелу ў інтэрактыўнай гульні-віктарыне «Сцежка следпапыта», пераможцы якой атрымалі прызы. А паглядзець на ўзорныя выступленні гуртка «Коні і поні», які і паслухаць святочны канцэрт з удзелам артыстаў беларускай эстрады і амаль спраўданы індзей-

ДАРЭЧЫ

Ужо гэтай восенню ў заапарк адзначаць уваходзіны жывёлы Паўднёвай Амерыкі, для якіх узводзіцца экзатарыум — вялікі павільён з асаблівымі «трапічнымі» умовамі, двама басейнамі, мноствам акаварыумаў і штучным вадаспадам. У перспектыве будзе пабудаваны таксама пінгвінарый.

цаў, вясёлых клоўнаў і асілкаў братаў Казакоўых, тэатра танца «Гарэм» і белых мядзведзяў, наведнікі прыходзілі цэлымі сем'ямі. Нават раптоўны дождж не сапсаваў агульны настрой гасцямі і ўдзельнікам свята.

Не засталася без увагі і тэматычныя выставы. Напрыклад, на адной з экспазіцый — «Пэр'е Мінскага заапарка» — можна было не толькі убачыць і дакрануцца да пер'яў паўліна, фазана, папуага, страуса, але і параўнаць, якія якія памераў нясуць дзікія птушкі, што жывуць у заапарку. Не пуста-вала і пляцоўка, на якой валанцёры Беларускага таварыства аматараў павукоў-птушкадаў дэманстравалі сваіх гадаванцаў — пад уздыкі захаплення і жаху гаспадары дэвалілі павукам крыку «прагуляцца» па руках... Але гадоўнага цікавінка праграмы, паводле задумкі арганізатараў, мусіла адбыцца ў вальеры льюў — упершыню Алекс, Кіса і Элата дазволілі наведнікам назіраць за сваім абедам.

У дзень нараджэння заапарка адбылося свята і ў аднаго з яго насельнікаў — верблюдзяня, якое з'явілася на свет у маі, нарэшце атрымала імя. На конкурс лепшага імя, абвешчаны ў ліпені, мінчане даслалі 444 лісты і больш як 1000 варыянтаў мянушак. Сярод іх, як расказалі супрацоўнікі заапарка, сустрэліся як традыцыйныя імёны кіштальта Камэл, Гарбунок, так і «ядомыя» (Бублік, Пернік, Бяляш), і нават мудрагелістая абрэвіятура: Чамірхок («Чемпіонат мира по хоккею»), МіЗа (Мінскі заапарк) і г.д. Але найлепшым варыянтам заатэхнік Юлія Грышаева, якая працуе з малым ад нараджэння, прызначыла імя Дамір. Аўтарка гэтай мянушкі атрымала ад супрацоўнікаў заапарка памятную сувеніры.

Вікторыя ЦЕЛЯШУК

ШАШКІ

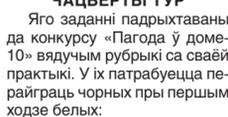
Пад рэдакцыяй міжнароднага арбітра Мікалая ГРУШЭУСКАГА

НІБІТА ЖАНГЛЁР

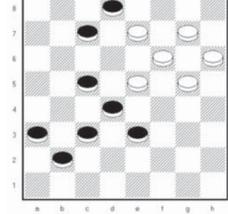
Маніпулюючы фігурамі (простымі шашкамі і дамкамі), нібыта жанглер, Яўген КАНДРАЧЭНКА з Гомеля (на фота) атрымлівае адну перамогу за другой нават у лабараніцах самага высокага рангу. Напрыклад, на чэмпіянаце Еўропы па класічных шашках-64 ён заваяваў бронзавы медаль, у першыя тры дні змаганняў у шашках-64 ён заваяваў бронзавы медаль, у першыя тры дні змаганняў у шашках-64 ён заваяваў бронзавы медаль, у першыя тры дні змаганняў у шашках-64 ён заваяваў бронзавы медаль.

Паглядзіце, які вынаходліва Кандрачэнка справіў партыю супраць майстра спорту Мікіты Славянава ў дэбюце f2h4 «лятаючы шашак» (бліц-2012): 1. c4 b5 2. g2 f3 3. bc3 g6 4. ba5 cb4! 5. a:c5 d:b4 6. e4f? Узнікае канструкцыя 11 на 11: Белья: a1, a5, c1, d2, e1, f2, f4, g3, h4 (11). Чорныя: a7, b4, b8, c7, d8, e5, e7, f6, f8, h6, h8 (11). 6...ed4! 7. c:g7 h:f6 8. a:c3 f:g5 9. h:f6 e:g1x.

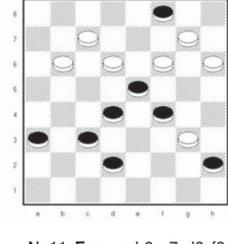
Чацвёрты ТУР. Яго заданні падрыхтаваны да конкурсу «Пагода ў доме-10» вядучым рубрыкі са сваёй практыкі. У іх прапонуецца пераіграць чорны пры першым ходзе белых:

№ 10. Белья: e5, e7, f6, g5, g7, h6 (6). Чорныя: a3, b2, c3, c5, c7, d4, d8, e3 (8).

№ 11. Белья: b6, c7, d6, f6, g3, g7, h6 (7). Чорныя: a3, c3, d2, d4, e4, f4, h8, h2 (8).

№ 12. Белья: b6, d6, e1, f2, f4, f6 (6). Чорныя: a7, b2, b4, d4, h2, h4, h6 (7).

Адказы на працягу двух тыдняў накіроўвайце на адрас: 220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а, газета «Звязда», рубрыка «Шашкі».

РАШЭННІ

«Пагода ў доме-10» (М. Грушэўскі): № 4. f8 (g7A) c5! (f6B) h:f8! b4, a5x. B(d2) h:f8, b4, a5x. A(d2) c5, h:f8, b4, a5x. № 5. f2, f8, b4 (c5A) e1, a5 (e3) e1x. A(f6) f8! a5 (e3) e1x (№ 6. g3, c3, b4! e7, d2 (g5A) e3, e3 (h4) f4x. A(e5) e3, e3x. «Варыцьці і задумкі чытача» (В. Варушыца): f8, h6, g3, f14 (c3) c1+.. l c1? (c3)=.

Даты Падзеі Людзі

Міжнародны дзень леўшуноў. 1907 год — у Нью-Ёрку было пушчана першае таксі. Аднак яшчэ ў XVIII стагоддзі нейкі прадпрымальны француз заснаваў заезны двор конных экіпажаў каля капліцы святога Фіяра, апекуна садавадаў. «Фіакры» сталі першымі ў свеце наёмнымі грамадскімі экіпажамі. Да гэтага карэты маглі належаць толькі багатым вяльможам. У 1896 годзе французскі аўтамабільны клуб абвясціў, што «сталіцы свету» былі б вельмі дарэчы матарызаваныя «фіакры» — без коней. З фіякраў знялі аглобі, усталявалі заду бензавыя рухавікі, а каля сядзення фурманка — рулявую калонку і рычагі кіравання. На першым часе задуму не мела паспеху, таму што ніяк не маглі вырашыць, па якім тарыфе аплатаваць працу шафрэраў. Вынайджы ў 1905 годзе лічылнік — таксометр — уцікаміры спрэчку. Ад яго пайшла назва новага віду транспарту — таксаматры, або таксі. Але наогул таксометры — прыборы, што адмярлялі адлегласць, за якую павінен быў разлічыцца пасажыр у канцы шляху, — былі яшчэ ў далапотныя часы, калі ні рухавіку ўнутранага згарання, ні метраў, ні кіламетраў яшчэ і ў паміне не было. Старажытны таксометр уяўляў сабой скрыначку, запоўненую каменчыкамі. Скрыначка чаплялася над адным з колаў экіпажа, і калі кола рабіла поўны абарот, спецыяльная запэчка адчыняла ў скрыначцы аякэнку, з якой у другую скрыначку падаў адзін каменчык. Потым пасажыр расплачваўся з таксістам па колькасці каменчыкаў, якія выпалі. У Амерыцы таксі асабліва любілі гангстары ў гады сухага закона. Тады не было больш надзеянага, чым таксі, транспарту для перавозкі кантрабанднага апапітнага. Паліцыя іх ні ў чым не падазрвала, а ёмістыя таксі, падобныя хутчэй на аўтобусы, тым часам перавозілі сотні бутэлькі з алкаголем. Цяпер, дарэчы, амерыканскія таксі карыстаюцца дрэннай славай. Звычайна гэта эмігранты, якія намагаюцца падмануць пасажыра па максімуме.

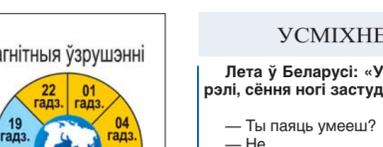
Бывалыя вандроўнікі кажуць, што самыя лепшыя таксісты — у Японіі. Яны там працуюць выключна ў белых пальчатках, а на падрэгулёнах сядзенняў штодня мяняюць карункавыя сурвэткі.

1938 год — нарадзіўся Ігар Алксандравіч Міхайлопула, беларускі вучоны ў галіне біяарганічнай хіміі, член-карэспандэнт НАН Беларусі (1996), доктар хімічных навук (1984), прафесар (1994). Пад яго кіраўніцтвам распрацавана тэхналогія і ажыццяўляецца выпуск супрацьлеўказных прапаратаў. Аўтар больш як 250 прац і 60 вынаходаў. Лаўрэат Дзяржаўнай прэміі Беларусі (2004). 1961 год — было пачата ўзвядзенне Берлінскай сцяны — аднаго з самых вядомых сімвалаў «халоднага вайны». Спачатку гэта былі гадоўным чынам драцяныя загароды, якія затым ператварыліся ў бетонную сцяну вышыняй да пяці метраў з працягнутым па версе калочным дротам і з вяртавымі вышкамі. Даўжыня сцяны, якая падзяляла горад, была 45 кіламетраў, плюс 120 кіламетраў вакол Заходняга Берліна, што аддзяляла яго ад астатняй тэрыторыі ГДР. Сцяна павіна была скараціць колькасць перабегчыкаў з ГДР у Заходні Берлін, колькасць якіх расла з года ў год (да пачатку ўзвядзення сцяны з ГДР на Захад збеглі да двух мільёнаў чалавек). Заходнія краіны выступілі з пратэстам, у ГДР і ФРГ праходзілі дэманстрацыі абурэння немцаў, але гэта не прывяло ні да якіх вынікаў. З усходняга боку да сцяны прымыкала «мертва зона» шырынёй у паўкіламетра, з заходняга боку людзі свабодна падыходзілі да сцяны, малявалі на ёй карыкатуры і пісалі заклікі да міру. У лістападзе 1989 года, пасля падзення камуністычнага рэжыму ў ГДР, сцяна была разбурана і яе разабралі на сувеніры.

Было сказана

Уладзімір КАРАТКЕВІЧ, пісьменнік, пэст, драматург: «Рабі нечаканае, рабі, як не бывае, рабі, як не робіць ніхто, — і тады пераможаш. Нават калі ты слабы, як камар пасярод варажана мора. Таму што толькі дурні разважаюць заўсёды па правілах здаровага сэнсу. Таму што чалавек толькі тады чалавек, калі ён дэзрэка рве панілае на-канаванне і плюе на «справдзены» закон».

Каб дасягнуць пэўнага становішча, імкнучыся да пастаўленай мэты, гэтыя людзі здольны перавярнуць свет. Яны валодаюць унікальнымі поглядамі на жыццё, могуць пакутаваць ад глыбокіх дэпрэсій, але часцей за ўсё захаваюць вясёлы нораў і вытрымку нават у самых складаных сітуацыях. Яны валодаюць ярка выражанымі якасцямі лідара, аднак ім неабходна трымаць пад кантролем свае аўтарытарныя імкненні. Многіх з іх прыцягвае небяспечнасць, якая заключаецца не столькі ў рызыцы загінуць, колькі ў жаданні атрымаць перамогу над вялікімі несправядлівацямі.

Геамагнітныя ўзрушэнні. Абазначэнні: — няма прыкметных геамагнітных узрушэнняў; — невялікія геамагнітныя узрушэнні; — слабая геамагнітная бура.

СЕННЯ

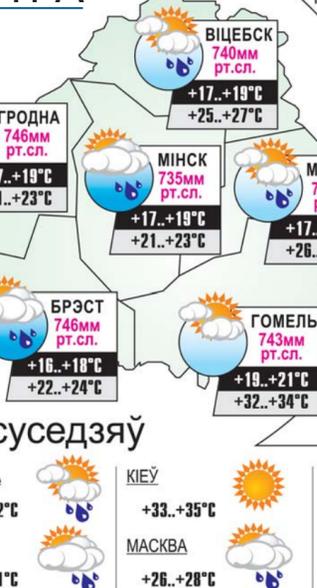
Месяц. Апошняя квадра 17 жніўня. Месяц у сур'і Авена. Сонца. Усход Захад Даўжыня дня. Мінск — 5.44 20.44 15.00. Віцебск — 5.29 20.38 15.09. Магілёў — 5.34 20.34 15.00. Гомель — 5.36 20.26 14.50. Гродна — 5.51 21.09 15.18. Брэст — 6.00 20.58 14.58.

ЗАЎТРА

ГЕАМАГНІТНЫЯ УЗРУШЭННІ

УСМІХНЕМСЯ

Лета ў Беларусі: «Учора плечы згарэлі, сёння ногі застудзіў». Ты палец умееш? — Не. — Дрэнна. — Дрэнна — умею. Гатэль спадаваўся. Нумар наогул супер, а ручнікі такія пухнатыя... Ледаць чамадан зачыніў. Чаму вы вырашылі правесці свой адпачынак за межамі Расіі? — Паесці хочацца. Як паспець усё. 1. Нічога не плануецца. 2. Нічога не абядаюць. 3. Нічога не рабіце.

ЗВЯЗДА БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

ЗАСНАВАЛІНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь. РЭГІСТРАЦЫЙНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ ІНФАРМАЦЫІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ. Дырэктар — галоўны рэдактар КАРПЮКЕВІЧ Аляксандр Мікалаевіч. РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛІГІЯ: Н. ДРЬІЛА (намеснік галоўнага рэдактара), Н.КАРПЕНКА (першы намеснік галоўнага рэдактара), А.КЛЯШЧЫН, А.ЛЯХОВІЧ (першы намеснік дырэктара), Н.РАСОЛЬКА, С.РАСОЛЬКА, А.СЛАНЕУСКІ (намеснік галоўнага рэдактара), В.ЦЕЛЯШУК, Л.ЦІМОШЫК. Выдавец — Рэдакцыяна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда» АД. АДРАС: 220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а. ТЭЛЕФОНЫ: прыёмнай — 287 19 (тэл./факс); адрэдакцыі: пісьму — 287 18 64, падліку і распаўсюджвання — 287 18 38, 287 17 21, сакратарыята — 292 05 82, адказаў за выпуск дадатка: «Чырвоная змена» — 292 44 12; «Мясцовае самакіраванне» — 292 44 12, уласных карэспандэнтаў: у Брэсце: 20 37 98, Віцебску: 43 23 74, Гродне: 43 25 29, Гомелі: 40 91 92, Магілёве: 32 74 31, на Мінскай воблі: (017) 292 21 03; бухгалтарыя: 287 18 81. http://www.zviazda.by; e-mail: info@zviazda.minsk.by, (для зваротаў): zvarot@zviazda.minsk.by. Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не заўсёды супадаюць з меркаванням рэдакцыі. Рэдакцыя на сваім меркаванні адбірае і публікуе адрасаваныя ёй лісты. Перадрук матэрыялаў, апублікаваных у «Звяздзе», толькі з дазволу рэдакцыі. Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар. Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы. Газета адрукавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку» ЛП № 02330/106 ад 30.04.2004. 220013, Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Выходзіць 5 разоў на тыдзень. Тыраж 19.878. Індэкс 63850. Зак. № 3349. М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 Нумар падпісаны ў 19.30 12 жніўня 2014 года.